МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ПОДАТКОВИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Навчально-науковий інститут економічної безпеки та митної справи

Кафедра митної справи та товарознавства

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему: УПРАВЛІННЯ ПОСЕРЕДНИЦЬКОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ МИТНИХ БРОКЕРІВ НА РИНКУ МИТНИХ ПОСЛУГ В УКРАЇНІ

Здобувача вищої освіти 2 курсу,
ММ-22-1 групи,
спеціальності 073 «Менеджмент»
(шифр, назва)
освітня програма «Менеджмент митної справи»

підпис — Горошкова Богдана Олеговича

Науковий керівник

підпис — Цимбалюк Світлана Ярославівна, к.е.н., доцент

Гарант освітньої програми

підпис — Гребельник Олександр Петрович, д.е.н., професор

Допущено до захисту за рішенням
кафедри митної справи та товарознавства протокол від «14» 01 2024 № 7

Завідувач кафедри

підпис — Зубрицький Артур Ігорович, к.е.н.

Ірпінь 2024

Реєстрація № 3 01.02.2024 _____
(дата) (підпис відповідальної особи)

Результати перевірки _____ _____ _____
(до захисту, на доопрацювання) (дата) (підпис, прізвище, ініціали)

_____
(підпис, прізвище, ініціали)

_____
(підпис, прізвище, ініціали)

Результат захисту добре 06.02.2024 _____
(оцінка) (дата) (підпис)

Голова комісії: _____ Я.В. Дейнеко
(підпис) (ініціали, прізвище)

Члени комісії: _____ О.П. Требельник
(підпис) (ініціали, прізвище)

_____ О.В. Требельник
(підпис) (ініціали, прізвище)

_____ Т.В. Микитенко
(підпис) (ініціали, прізвище)

БЛАНК ОЦІНЮВАННЯ ВИПУСКНОЇ РОБОТИ

Об'єкти контролю	Діапазон оцінки в балах	Фактична кількість балів	Примітки	Дата, П.І.П.: керівника, голови комісії членів комісії, секретаря, (підписи)
ОЦІНЮВАННЯ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ КОМІСІЄЮ ПО ЗАХИСТУ				
1.Доповідь	від 0 до 20			
2. Роздатковий матеріал	від 0 до 10			
3. Знання теоретичного та практичного матеріалу, вміння відповідати на запитання	від 0 до 50			
5. Апробація (участь у конференціях)	від 0 до 20			
РАЗОМ БАЛІВ	**від 0 до 50**			
ЗАГАЛЬНА КІЛЬКІСТЬ БАЛІВ	**від 0 до 100**	80		

І.В. Дейнеко
Р.П. Требельник
О.В. Мелешик
Т.В. Мельниченко
О.Ю. Хоружиленко

ПЕРЕВЕДЕННЯ ОЦІНКИ ЗА 100-БАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ ДО НАЦІОНАЛЬНОЇ ШКАЛИ ТА ШКАЛИ ЄКТС

Оцінка за 100-бальною шкалою	Оцінка за шкалою ЕКТС	Оцінка за національною шкалою	Дата	П.І.П.: голови, членів комісії, секретаря, (підпис)
80	B	добре	06.02.2024	

Правила переведення оцінок до національної шкали та шкали ЕКТС

Оцінка за 100-бальною шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	5 (відмінно)
80-89	B	4 (добре)
70-79	C	
60-69	D	3 (задовільно)
50-59	E	
35-49	FX	2 (незадовільно)

Навчально-науковий інститут економічної безпеки та митної справи

Кафедра митної справи та товарознавства

Спеціальність 073 «Менеджмент»

Освітня програма «Менеджмент митної справи»

Затверджую

Завідувач кафедри

_____О. П. Гребельник

«__10__» ____02_____2023 р.

Завдання на кваліфікаційну роботу

здобувачу вищої освіти

Горошкова Богдана Олеговича

1. Тема кваліфікаційної роботи

Управління посередницькою діяльністю митних брокерів на ринку митних послуг в Україні.

Затверджена наказом ректора від «31» липня 2023 р. №860

2. Строк здачі закінченої роботи 02 грудня 2023 р.
3. Мета роботи - дослідження процесів управління посередницькою діяльністю митних брокерів на ринку митних послуг в Україні та розроблення стратегії діяльності митного брокера.

Об'єктом дослідження є діяльність митного брокера на ринку посередницьких послуг.

Предметом дослідження є сукупність теоретичних положень та практичних рекомендацій у сфері управління посередницькою діяльністю митних брокерів на ринку митних послуг.

Орієнтовною базою дослідження є митно-брокерська компанія DCH Group

4. Вихідні дані до роботи: звітна документація митно-брокерської компанії DCH Group, митна статистика ДМСУ, навчальна та наукова література за темою дослідження
5. Перелік графічного матеріалу таблиці, рисунки, графіки, схеми.

6. Зміст кваліфікаційної роботи

ВСТУП

Розділ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ПОСЕРЕДНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МИТНИХ БРОКЕРІ НА РИНКУ МИТНИХ ПОСЛУГ В УКРАЇНІ

1.1. Митно-брокерська діяльність як об'єкт посередництва на ринку митних послуг

1.2. Організація діяльності митного брокера

Розділ 2. ДІЯЛЬНІСТЬ МИТНО-БРОКЕРСЬКОЇ КОМПАНІЇ DCH GROUP НА РИНКУ МИТНИХ ПОСЛУГ В УКРАЇНІ

2.1. Характеристика посередницької діяльності митно-брокерської компанії DCH Group

2.2. Організація надання митних послуг митним брокером

2.3. Оцінка якості митного обслуговування митно-брокерської компанії DCH Group

Розділ 3. ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ПОСЕРЕДНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МИТНИХ БРОКЕРІВ НА РИНКУ МИТНИХ ПОСЛУГ В УКРАЇНІ

3.1. Розробка стратегії і тактики діяльності митного брокера

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

ДОДАТКИ

7. Календарний план виконання роботи

№	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів р	
		За планом	Факти
1	Вибір теми, вивчення літературних джерел, постановка проблеми та складання плану роботи	25.09.2022	
2	Вибір та вивчення навчальної, наукової та методичної літератури за темою	02.11.2022	
3	Видача завдання науковим керівником	04.02.2023	
4	Підготовка першого розділу роботи та подання її керівнику	06.05.2023	
5	Підготовка другого розділу роботи та подання її керівнику	02.09.2023	
6	Підготовка третього розділу роботи та подання її керівнику	03.10.2023	
7	Доопрацювання роботи з урахуванням зауважень керівника	23.11.2023	
8	Подання роботи для перевірки на наявність плагіату	02.12.2023	
9	Попередній захист роботи	21.12.2023	
10	Отримання відгуку керівника роботи	15.01.2024	
11	Допуск роботи зав. кафедрою до захисту	24.01.2024	
12	Передача директору ННІ закінченої кваліфікаційної роботи	25.01.2024	
13	Отримання зовнішньої рецензії	27.01.2023	
14	Захист роботи	Лютий 2024	

8. Дата видачі завдання «

Керівник кваліфікаційної роботи _____ Цимбалюк С. Я.
(підпис)

Гарант освітньо-професійної програми _____ Гребельник О.П.
(підпис)

Завдання до виконання отримав здобувач _____ Горошков Б.О.
(підпис)

ВІДГУК

керівника випускної кваліфікаційної (дипломної) роботи

Горошкова Богдана Олеговича

На тему «Управління посередницькою діяльністю митних брокерів на ринку митних послуг в Україні »

Невід'ємним етапом реалізації зовнішньоекономічних операцій є проходження митних процедур, що передбачає взаємодію митних органів із суб'єктами господарювання задля законного переміщення товарів через митний кордон країни. Митне обслуговування передбачає взаємодію не лише митних органів і підприємницьких структур, але й митних посередників, спеціалізованих комерційних та некомерційних організацій митного профілю, що і визначає актуальність роботи в сучасних умовах.

Результати дослідження обумовлюють практичну значущість роботи, зокрема вихід на новий рівень розвитку компанії DCH Group, через реальні можливості розвитку асортименту митно-посередницьких послуг, розширення частки ринку серед операторів митних послуг, підвищення якості та гнучкості послуг, проведення активної маркетингової діяльності.

Охарактеризовано основні фактори впливу на якість надання митних послуг та оцінено діяльність митно-брокерської компанії DCH Group.

У процесі роботи усувалися окремі недоліки редакційного характеру та обговорювалися методи аналізу показників митно-брокерської діяльності.

У цілому, мета роботи досягнена, за умови успішного захисту робота заслуговує хорошої оцінки та може бути представлена на захист перед екзаменаційною комісією.

Керівник випускної кваліфікаційної (дипломної) роботи

Цимбалюк Світлана Ярославівна _____ _____

(підпис) **(дата)**

Висновок кафедри про випускну кваліфікаційну (дипломну) роботу

Випускна кваліфікаційна (дипломна) робота здобувача вищої освіти

Горошкова Богдана Олеговича
(прізвище, ініціали)

після попереднього захисту розглянута на засіданні кафедри, протокол від «14» 04 2024 № 7 допущена/не допущена до захисту на екзаменаційній комісії.

Завідувач кафедри _____
(Підпис)

РЕЦЕНЗІЯ
на кваліфікаційну роботу
здобувача другого (магістерського) рівня вищої освіти ОП «Менеджмент митної справи»
Державного податкового університету
Горошкова Богдана Олеговича
на тему «Управління посередницькою діяльністю митних брокерів на ринку митних послуг в Україні»

Актуальність теми. Митна посередницька діяльність як складова підприємницьких структур у всіх країнах, зокрема й в Україні налічує певні етапи розвитку і трансформується, враховуючи вимоги сучасного законодавства та реформи митниці. Тому тема, обрана здобувачем, представляє практичний інтерес.

Наукова новизна: Полягає в узагальненні теорії та практики посередницької діяльності митного брокера.

Якість проведеного аналізу проблеми, текстового та табличного матеріалу підтверджується аналітичними даними митної статистики Державної митної служби та даними митно-брокерської компанії DCH Group.

Проаналізовано митно-посередницька підприємницька діяльність з надання брокерських послуг в митній галузі в умовах реформування митниці. Наведені засади формування ринку митно-брокерських послуг в Україні. Обґрунтовано представницькі функції митного брокера та висвітлено класифікаційні ознаки та організаційні засади його діяльності. Охарактеризовано митно-посередницька діяльність на прикладі митно-брокерської компанії DCH Group та розкрито організацію надання митних послуг митним брокером. Розроблено стратегію і тактику діяльності митного брокера.

Обґрунтованість пропозицій і висновків та їх практична цінність у роботі установи: полягає у розробці рекомендацій щодо удосконалення митно-посередницької діяльності на прикладі митно-брокерської компанії.

Наявність недоліків: Окремі положення автора, щодо надання власних рекомендацій та висновків необхідно було б розширити та конкретизувати.

Загальний висновок та оцінка роботи: Робота може бути рекомендована до оприлюднення перед державною атестаційною комісією та заслуговує на позитивну оцінку.

Рецензент:
В. о. декана
факультету Управління і технологій БОНЯР С.М.

ФАКУЛЬТЕТ УПРАВЛІННЯ І ТЕХНОЛОГІЙ

ННІ економічної безпеки та митної справи

Кафедра митної справи та товарознавства

ДОВІДКА

про перевірку курсової/випускної кваліфікаційної (дипломної) роботи на академічний плагіат

П. І. Б. автора роботи

Горошков Богдан Олегович

Курс/група _____МММ-22-1_____

Тема дипломної роботи

Управління посередницькою діяльністю митних брокерів на ринку митних послуг в Україні. Митно-брокерська компанія DCH Group

П. І. Б. наукового керівника

Цимбалюк Світлана Ярославівна

Дата захисту: 20.01.24

За результатом перевірки оригінальний текст у роботі становить 94,69%
Відсоток схожості (складається з правомірних запозичень – посилання, цитування; і неправомірних запозичень – пояснення щодо відсотку тексту, який не є оригінальним (н/д, стаття або інші роботи автора, які є у базі, але вони не зазначені в літературних джерелах) 5,31%, цитат 4,26%.

Відповідальна особа за перевірку на кафедрі М. Іщук

Управління посередницькою діяльністю митних брокерів на ринку митних послуг в Україні

Митно-брокерська компанія DCH Group

ЗМІСТ

ВСТУП

Розділ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ПОСЕРЕДНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МИТНИХ БРОКЕРІВ НА РИНКУ МИТНИХ ПОСЛУГ В УКРАЇНІ

1.1. Митно-брокерська діяльність як об’єкт посередництва на ринку митних послуг

1.2. Організація діяльності митного брокера

Розділ 2. ДІЯЛЬНІСТЬ МИТНО-БРОКЕРСЬКОЇ КОМПАНІЇ DCH GROUP НА РИНКУ МИТНИХ ПОСЛУГ В УКРАЇНІ

2.1. Характеристика посередницької діяльності митно-брокерської компанії DCH Group

2.2. Організація надання митних послуг митним брокером

Розділ 3. ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ПОСЕРЕДНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МИТНИХ БРОКЕРІВ НА РИНКУ МИТНИХ ПОСЛУГ В УКРАЇНІ

3.1. Розробка стратегії і тактики діяльності митного брокера

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

ДОДАТКИ

ВСТУП

Актуальність теми. Сучасний етап динамічного розвитку глобалізаційних та інтеграційних процесів у світі формує перспективи для активізування зовнішньоекономічної діяльності суб'єктів господарювання. Відтак, невід'ємним етапом реалізації зовнішньоекономічних операцій є проходження митних процедур, що передбачає взаємодію митних органів із суб'єктами господарювання задля законного переміщення товарів через митний кордон країни. Забезпечення митного супроводу зовнішньоекономічної діяльності здійснюється шляхом отримання митного обслуговування підприємств у частині підготовки та виконання митного оформлення товару, який прямує через кордон держави. Митне обслуговування передбачає взаємодію не лише митних органів і підприємницьких структур, але й митних посередників, спеціалізованих комерційних та некомерційних організацій митного профілю. Якість, професійність, оптимальність та оперативність реалізації митних операцій впливає на ефективність та прибутковість здійснення зовнішньоекономічної діяльності. Саме тому актуалізується проблема розвитку митного обслуго-ванням суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності, що забезпечуватиме оптимальне та взаємовигідне балансування національних і підприємницьких інтересів.

Результати досліджень особливостей митного обслуговування підприємств знайшли відображення у наукових доробках авторів - О. Годованця, О.Гречкіної, Ю. Гупанова, Г. Квеліашвілі, Є. Ледовського, Д. Приймаченка та інших. В дослідженнях науковці зосереджують увагу на сутності та особливостях надання митних послуг, факторах впливу, інформаційному забезпеченні цієї сфери. Проблеми регулювання статусу митних брокерів вивчали науковці: І. Безкоровайна, І. Бондаренко, Н. Гончарова, О. Коробкова, О. Ланко, Д. Приймаченко, І. Світлак, В. Христова О. Чигак. Однак, залишається багато дискусійних питань, які стосуються посередницьких послуг в митний сфері та ролі митного брокера для подальшої

ефективної співпраці з декларантами та митними органами. Не зважаючи на актуальність проблематики розвитку управління митним обслуговуванням підприємств в сучасних умовах європейської інтеграції, низка важливих наукових завдань у цій сфері й досі залишається невирішеною. Зокрема, виникає необхідність у забезпеченні уніфікованого, різноаспектного й завершеного бачення митного обслуговування підприємств на засадах розвитку типології його різновидів, а також систематизації чинників впливу на цей процес.

Методи, що застосовуються при написанні кваліфікаційної роботи: аналіз літературних джерел, узагальнення, опису, порівняльно-порівняльний, розрахунково-аналітичний та інші методи наукового пізнання.

В ході дослідження використані наукові монографії та навчальні посібники, публікації періодичних та інтернет-видань, роботи провідних вітчизняних та зарубіжних фахівців з питань розвитку та вдосконалення логістичної системи підприємства.

Розділ 1
ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ПОСЕРЕДНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МИТНИХ БРОКЕРІВ НА РИНКУ МИТНИХ ПОСЛУГ В УКРАЇНІ

1.1. Митно-брокерська діяльність як об'єкт посередництва на ринку митних послуг

Глобалізація та євроінтеграція призводить до зростання обсягу і кількості укладених міжнародних торгівельно-комерційних угод. Відтак, зростання інтенсивності руху товарів через митні кордони України зумовлює потребу розвитку допоміжних структур, які виконуючи посередницькі функції сприяють оперативному та правильному оформленню товарів, достовірному справлянню митних платежів, дозволяють фізичним особам, підприємствам ефективно провадити зовнішньоекономічну діяльність. Ефективність ведення зовнішньо-економічної діяльності вітчизняних підприємств значною мірою залежить від якісного, оперативного та безперешкодного митного обслуговування, що є невід'ємним етапом для перетину кордону товарами. Відтак, митні посередники займають важливе місце в ринковій економіці, використовуючи професійні навики та досконале знання митного законодавства, дозволяють суттєво заощадити час юридичних та фізичних осіб на декларування та оформлення товару, що перетинає державний митний кордон.

Посередницькі послуги у сфері митної справи визначаються як діяльність митних органів, а також суб'єктів господарювання, спрямовану на задоволення прав, свобод та законних інтересів суб'єктів, що переміщують через митний кордон товари, предмети, транспортні засоби комерційного призначення.

У науковому середовищі сформувалось поняття «навколомитні послуги», до яких відносять комплексне митне і експедиційне обслуговування підприємств, населення при здійсненні зовнішньоекономічної діяльності або послуги, що надаються суб'єктам господарювання підприємствами-посередниками на комерційній основі з представлення інтересів декларантів в

митних органах митними брокерами, перевезенням товарів перевізниками, зберіганням товару на митних складах і складах тимчасового зберігання. Митне законодавство України передбачає декілька видів митних представників-посередників, які забезпечують ефективне функціонування митної справи в державі (рис. 1.1).

Рис.1.1. Види діяльності митних посередників, контроль за провадженням яких здійснюється митними органами

Станом на 02.08.2023 року на контролі митних органів зареєстровано наступну кількість митних посередників: 240 митних складів, 251 складів тимчасового зберігання 8357 митних брокера, 48 магазинів безмитної торгівлі.

Однією із найважливіших елементів митного посередництва є діяльність митного брокера, яка здійснюється на підставі спеціального дозволу, що надається Державною митною службою України. В Україні митна брокерська діяльність як складова митних посередницьких відносин започаткована з 1992 року, а у 1995 році заснована Асоціація митних брокерів України, яка об'єднує та захищає інтереси юридичних осіб, які надають митно-брокерські послуги, послуги митного складу, а також підприємства, вищі навчальні заклади, діяльність яких пов'язана з митним оформленням товарів на всій території України. Це дає змогу об'єктивно оцінити діяльність митних органів, в тому числі в міжнародних пунктах пропуску, виявити переваги та недоліки в роботі,

перешкоди та чинники, які виникають під час здійснення митного контролю та оформлення суб'єктів ЗЕД, розробити рекомендацій щодо створення сприятливих умов для суб`єктів ЗЕД, які передбачатимуть вдосконалення діяльності митних органів.

За результатами опитування Шостої хвилі українських експортерів та імпортерів, у 2021 році 89% опитаних суб'єктів ЗЕД співпрацювали з митними брокерами, тоді як у 2019 році ця цифра складала 87%, у 2016 – 81 відсоток. Зокрема, послугами митних брокерів користуються майже усі підприємства (95%), що здійснюють лише імпорт. Серед тих, що лише експортують, таких вже менше: 89% з них повідомили про співпрацю з брокерами. Найменша частка тих, хто співпрацюють з брокерами, серед фірм, які займаються одночасно експортом та імпортом – 77% з них користуються послугами посередників на митниці [10].

Митний кодекс України дає визначення терміну «митний брокер» є підприємством, яке забезпечує надання послуг із декларування товарів, транспортних засобів комерційного призначення при їх переміщенні через митний кордон України» [1]. Розрізняють також поняття агента з митного оформлення, яким є «фізична особа, що перебуває в трудових відносинах з митним брокером та забезпечує виконання в інтересах особи, яку представляє митний брокер, дій, пов'язаних з пред'явленням митному органу товарів, транспортних засобів комерційного призначення, а також документів, необхідних для здійснення їх митного контролю та митного оформлення» [1]. Окрім цього, в нормативних документах розрізняють поняття «представник митного брокера», яке є тотожним до поняття, встановленого Митним кодексом України – «агентом з митного оформлення». «Представник (агент) повинен відповідати кваліфікаційним вимогам: наявність або здобуття вищої освіти або наявність неповної вищої освіти чи базової вищої освіти, володіння спеціальними уміннями, знаннями, навиками в галузі митної справи» [3].

Митна брокерська діяльність зазначена в Класифікаторі видів економічної діяльності (КВЕД), де розміщена в секції «Н», розділу 52, групи

52.2 «Допоміжна діяльність у сфері транспорту», повна назва якого - «Складське господарство та допоміжна діяльність у сфері транспорту». Даний клас КВЕД включає наступні види діяльності: експедицію вантажів; організацію перевезень залізничним, автомобільним, водним або авіаційним транспортом; організацію групових або індивідуальних відправлень вантажів (у т.ч. вивезення і доставку вантажів, а компонування партій); видачу й одержування транспортної документації та накладних; діяльність митних брокерів; діяльність суднових брокерів і агентів з фрахтування місць для авіаційних вантажних перевезень; посередництво з фрахту вантажного місця на судні або в літаку; вантажно-розвантажувальні роботи, наприклад, тимчасове пакування задля збереження вантажу під час транзитних перевезень, перепакування, вибірковий контроль та зважування вантажу тощо [14]. Зі змісту даного класу КВЕД митна брокерська діяльність віднесена до діяльності у сфері транспорту, проте митний брокер здійснює свою діяльність, як щодо оформлення транспортних засобів комерційного призначення так і щодо оформлення переміщення товарів через митний кордон України, а це означає, що не завжди митна брокерська діяльність може бути пов’язана виключно з оформленням транспортних засобів. Таким чином, вважаємо, що окреслений підхід у КВЕД не відповідає положенням Митного законодавства, оскільки перший звужує обсяг митної брокерської діяльності.

Розглянемо наукові підходи до визначення даного поняття. Так, науковці України висловлюють різні позиції щодо формулювання поняття «митний брокер». Так, І.П. Голосніченко, О.В. Бойко дали коротке визначення «митного брокера», що це «юридична особа з відповідним статусом» [3]. Д. Приймаченко надає дещо ширше тлумачення митного брокера, яким визначає «учасника митних відносин, який вступає у відносини з фізичними особами для переміщення товарів, предметів і транспортних засобів» [4].

Вчена Мілімко Л. пропонує таке визначення «митний брокер в Україні – це підприємство або фізична особа-підприємець, що зареєстрований в реєстрі митних брокерів, отримав свідоцтво митного брокера, надає послуги

з декларування товарів, транспортних засобів комерційного призначення, які переміщуються через митний кордон України, який провадить митну брокерську діяльність у будь-якому митному органі України й несе відповідальність за свою діяльність перед митними органами та фізичними чи юридичними особами, інтереси яких він представляє в митних органах» [5]. Однак на основі аналізу положень Порядку подання та розгляду заяв, надання, переоформлення, зупинення дії та анулювання дозволів на провадження митної брокерської діяльності, крім підприємств, митними брокерами визнано і фізичних осіб -підприємців [2].

Коропкова О. у дисертаційному дослідженні характеризує митну брокерську діяльність як таку, що «надає посередницькі послуги в інтересах або від імені іншої особи з виконання митних формальностей при переміщенні товарів, транспортних засобів комерційного призначення через митний кордон» [15]. У Кіотській конвенції термін «митний брокер» визначається як «третя сторона» - «будь-яка особа, яка взаємодіє з митними органами від імені та в інтересах іншої особи з питань вивезення, завезення, перевезення чи зберігання товарів» [17]. Стандарт 8.1 Кіотської конвенції передбачає, що «експортери, імпортери та будь-які інші особи повинні мати право вибору: самостійно взаємодіяти з митною службою або залучити третю сторону, яка буде здійснювати взаємодію з митними органами від її імені» [17].

Отож, узагальнюючи погляди науковців щодо визначення поняття митної брокерської діяльності та визначення у нормативних актах, враховуючи імплементацію міжнародних стандартів, пропонуємо визначення терміну «митна брокерська діяльність» - діяльність, що здійснюється юридичною або фізичною особою - підприємцем, який на підставі дозволу і цивільно-правового чи господарсько-правового договору надає послуги з митного оформлення суб’єктам ЗЕД при переміщенні товарів та транспортних засобів комерційного призначення через митний кордон України.

Інститут митного брокерства поширений по всьому світу, і кожна держава має свій унікальний досвід функціонування даної системи. Кодекс

Сполучених Штатів Америки визначає термін «митний брокер» як будь-яку особу, яка отримала ліцензію митного брокера від Міністерства фінансів США, до основних функцій якого належить визначення і виконання економічної та грошової політики США, регулювання експорту та імпорту, фінансових організацій, збір податків, друк паперових грошових знаків і карбування. Сьогодні митні брокери США – «приватні особи, товариства, асоціації або корпорації, ліцензовані, регульовані та уповноважені США митною та прикордонною службою» [6]. У Канаді «митним брокером визнають фізичну особу, товариство або корпорацію, яка виступає як агент зі здійснення митних формальностей» [7]. У французькому законодавстві закріплено таке тлумачення поняття «митний брокер»: це особа, що професійно виконує митне оформлення від імені третіх осіб [8, с. 182].

Отже, варто погодитися з думкою І. Голосніченко, О. Бойко, які зазначають, що «в більшості країн митним брокером є фізична особа, з якою суб'єкт зовнішньоекономічної діяльності або його представник узгоджує всі істотні умови договору про надання митно-брокерських послуг, така особа несе відповідальність за будь-яке порушення договірних зобов'язань» [3].

Основні переваги співпраці з митним брокером полягають в професійному наданні митно-брокерських послуг, що суттєво економить час декларанта, суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності. Мається на увазі не лише оперативне оформлення митних документів, але й про те, що суб'єкту ЗЕД не потрібно самостійно відвідувати митні органи і проходити всі бюрократичні процедури. Досвід митних брокерів дозволяє максимально оперативно здійснити оформлення транспорту та вантажу, що дає змогу суб'єкту ЗЕД забезпечити ефективне ведення бізнесу за рахунок мінімізації часу на поставку товарів. Митний брокер має право від свого імені та за дорученням самостійно здійснювати дії з митного оформлення товарів (представлення товарів до митного оформлення, проведення ідентифікації товарів, декларування, нарахування і сплати митних платежів).

Актуальність залучення митного брокера для оптимізації ведення бізнесу суб'єктами ЗЕД зростає в тих країнах, де митне і податкове законодавство досить часто змінюється, що створює додаткове навантаження на власників бізнесу, адже їм необхідно відволікатися на постійний моніторинг змін в законодавстві. Часті зміни законодавства можуть призвести до помилок в оформленні документів, якщо цю процедуру виконуватиме співробітник компанії, яка займається ЗЕД. А це окрім затрат часу може призвести й до додаткових фінансових витрат, що пов'язані із необхідністю сплати штрафів за порушення митного законодавства.

Митний брокер вирішує такі питання декларанта:

консультування з питань транспортування вантажів закордон;

оформлення товаро-супровідних документів, які потрібні для перетину товарами митного кордону;

митне оформлення товарів, робіт, послуг;

розрахунок митних платежів та їх сплата;

відповідальне зберігання вантажів на складі поки відбувається його митне оформлення;

підготовка сертифікатів відповідності та інших документів;

вирішення юридичних питань, що виникають на митниці.

Таблиця 1.1

Класифікація послуг митно-брокерської фірми

Транспорт	Доставка, експедирування, оплата фрахту, доставка товарів на будинок, організація переїзду, торги, брокерські послуги
Складування	Зберігання, отримання, збирання, повернення товару, маркування
Управління	Прогнозування, аналіз місця розташування, мережевий консалтинг, макетування
Обробка замовлень	Виконання замовлення, доставка
Інформаційне забезпечення	Планування, експертиза
Упаковка	Дизайн, утилізація

Джерело: [27]

Стандартний перелік обов'язків митного брокера може бути змінений відповідно до законодавства, можливостей самого брокера або за побажанням клієнта. Послуги митного брокера можуть також включати узгодження формальностей та вирішення спорів з митними органами, винесення експертних висновків, які стосуються митної вартості товару, визначення коду УКТЗЕД.

На відміну від працівників компаній митні брокери постійно вивчають зміни в законодавстві, тому ймовірність появи помилки є досить низькою. Окрім цього, митний брокер також страхує товар, оскільки відповідає за збереження в дорозі. Можливі випадки, коли собівартість товару, купленого і ввезеного за дуже низькою ціною, настільки зростає на території України за рахунок податків, митних платежів, зборів і необхідності отримання дозвільних документів, що подальше просування товару на ринку не має ніякого практичного сенсу.

Не менш важливими перевагами співпраці з митними брокерами є можливості щодо отримання послуг «висококваліфікованих фахівців у такій специфічній сфері, як митне декларування та митне перевезення (оскільки для митних посередників пред’являються певні фінансові, професійні та кваліфікаційні, організаційно-технічні, спеціальні вимоги, а це в свою чергу зменшує ризик клієнтів таких посередників)» [9, с. 140].

Однак, серед проблем діяльності митних брокерів можна виділите те, що законодавство не забезпечує в достатній мірі механізми заохочення «здорової» конкуренції між митними брокерами, що працюють на законних підставах і своїми відрахуваннями поповнюють бюджет. Відтак, на ринку митних послуг діють нелегальні і напівлегальні посередники. В результаті у програші опиняється як держава, так і брокери: перша втрачає бюджетні надходження, другі – клієнтів, які спокушаються низькими ставками нелегальних брокерів. Крім того, діяльність митних брокерів пов’язана із роботою складів тимчасового зберігання і митними складами. Здійснювати діяльність митного брокера володіють лише ті організації, які мають на своєму балансі склад

тимчасового зберігання, і навпаки, всі власники складів тимчасового зберігання мають отримати дозвіл митного брокера. Відсутність чіткого опису основ діяльності митного брокера створює складнощі в роботі і самих брокерів і митниці, перешкоджаючи виробленню цивілізованих правил гри на ринку митних послуг. Тому у виробленні єдиного механізму, який би сприяв створенню сприятливого клімату на ринку митних послуг, зацікавлені і самі професійні митні брокери і держава. Ще однією проблемою, що стоїть сьогодні перед митними брокерами, є недовірливе, а у деяких випадках негативне відношення до брокера співробітників митних органів, викликане недовірою до відносно нових учасників ринку митних послуг.

Таким чином, використання послуг митного брокера в Україні – необхідний крок до подальшої інтеграції країни до цивілізованого розвитку її зовнішньоекономічних зв'язків, до значного спрощення взаємодії митних органів і учасників зовнішньоекономічних зв'язків, зниження рівня порушень і злочинів на митниці. Співпрацюючи за митними брокерами компанії можуть суттєво зменшити витрати на оформлення митних документів, оскільки їхня величина розраховується в розмірі визначеного відсотку до обсягу товарів, що переміщуються (перевозяться).

1.2. Організація діяльності митного брокера

Діяльність митних брокерів відбувається у певних економічних, соціальних, нормативних та інших умовах. Серед них особливе значення мають базові умови господарської діяльності: економічна безпека, стабільне і чинне законодавство, прості умови доступу до здійснення діяльності, ефективна система захисту прав і законних інтересів суб’єктів господарювання, прозора та об’єктивна система контролю за здійсненням діяльності. Створення належних умов здійснення посередницької митної брокерської діяльності сприятиме розвитку ефективного функціонування сучасної економічної моделі

взаємовідносин митних брокерів, суб'єктів ЗЕД, митників та інших учасників митної сфери та забезпечить збалансованість їх інтересів.

Загальні умови здійснення господарської діяльності закріплені в статті 258 Господарському кодексі України. Згідно з умовами даної статті «особливості регулювання господарських відносин визначаються залежно від сфери суспільного виробництва, в якій складаються ці відносини, особливостей галузі господарювання, виду господарської діяльності, особливостей суб'єктів, між якими виникають господарські відносини» [16].

Організаційні засади митної брокерської діяльності розкриває Митний кодекс України, який визначає митну брокерську діяльність як таку, що «проводиться на підставі дозвільних документів центрального органу виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері митної справи та підлягає контрою з боку митних органів» [1]. Наказом Міністерства фінансів України «Про деякі питання провадження митної брокерської діяльності» затверджено порядок подання та розгляду заяв, подання, переоформлення, зупинення дії та анулювання дозволів на провадження митної брокерської діяльності; правила провадження митної брокерської діяльності та порядку нагляду за її провадженням; форми заяв про надання дозволу на провадження митної брокерської діяльності, його переоформлення, анулювання, зупинення дії; форма витягу з реєстру митних брокерів [2].

Дозвіл на провадження митної брокерської діяльності надається шляхом автоматичного присвоєння підприємству, яке подало заяву про його отримання, реєстраційного номера митного брокера та включення цього митного брокера до реєстру митних брокерів. Саме, на розвиток та динаміку діяльності підприємців суттєво впливає державна реєстрація суб'єктів господарської діяльності, оскільки від спрощення процесу входження майбутніх підприємців у бізнес залежать темпи їх розвитку. Нормативне забезпечення системи державної реєстрації було зосереджено у різних законодавчих та нормативно-правових актах. В Україні їх реєстрацію забезпечували більше півтора десятка різного типу реєстраторів (від Кабінету Міністрів України до

місцевих органів самоврядування). Майже в половини цих державних органів реєстрації процедура реєстрації здійснювалася за сумісництвом. І як результат низька кваліфікація посадових осіб, плинність кадрів, значна кількість помилок при реєстрації тощо. Основою розв'язання зазначеної проблеми є систематизація законодавства у сфері підприємництва як одного із засобів підвищення ефек-тивності правового регулювання підприємницьких посередницьких відносин, що виникають між суб'єктами підприємницької діяльності, між ними та державою, між підприємницькими структурами та іншими суб'єктами [26].

Витяг з реєстру формується автоматично з відомостей про підприємство в реєстрі та надсилається митному брокеру (з QR-кодом) через Єдине вікно для міжнародної торгівлі [2]. Динаміка зареєстрованих дозволів митних брокерів представлена на рис. 1.2.

Таким чином, щорічний приріст кількості митних брокерів збільшується майже на 1000 суб'єктів господарювання. При цьому переоформлення або анулювання дозволів потребує приблизно 100 митних брокерів. З початку 2023 року зростання відбулось на 383 одиниці, що свідчить про зростання потреби у послугах митних посередників.

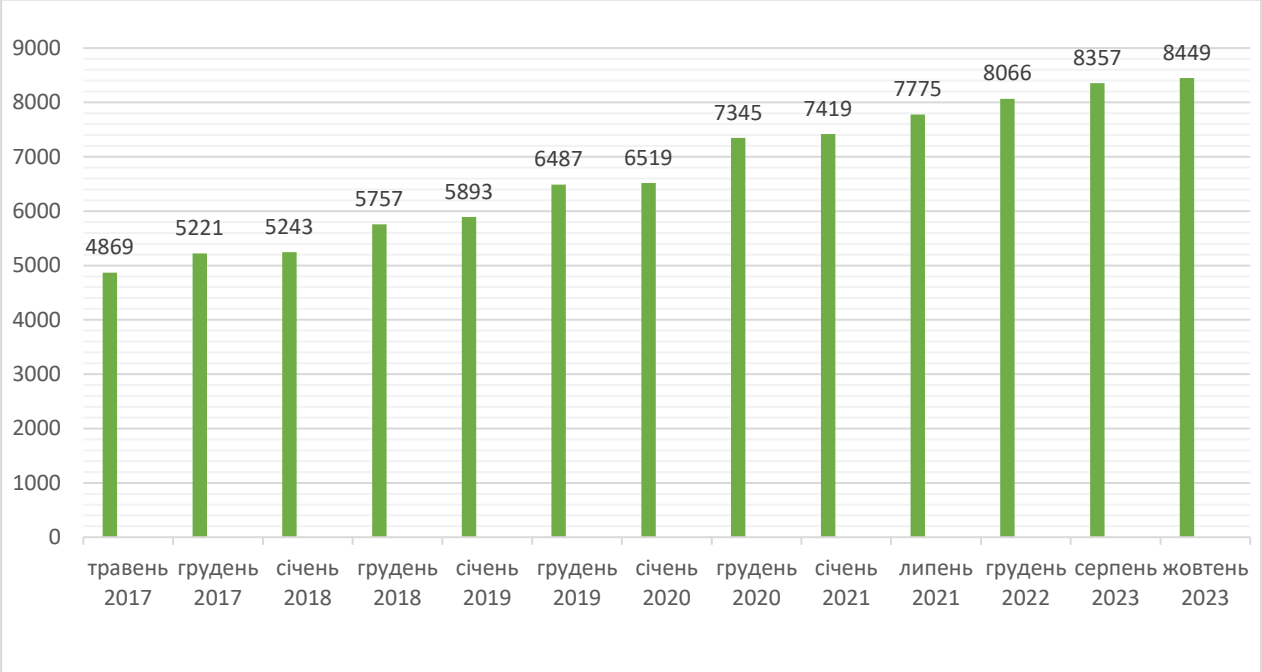

Рис.1.2. Динаміка зареєстрованих митних брокерів ДМСУ, [11]

За територіальним принципом найчастіше розміщуються митні брокери біля територіальних підрозділів митних органів. Найбільша концентрація митно-брокерських агентств спостерігається в Києві і Одесі. Посередницькі митні брокерські послуги надають також підприємства, які займаються міжнародними перевезеннями товарів, підприємства-експедитори, торговельно-посередницькі підприємства, консалтингові, логістичні компанії тощо.

Підставою для переоформлення дозволу є необхідність внесення змін у відомості, зазначені у дозволі (у тому числі зміна найменування юридичної особи або прізвища, ім’я, по батькові громадянина - підприємця, зазначених у дозволі, зміна місцезнаходження юридичної особи або місця проживання громадянина - підприємця, яким надано дозвіл, зміна кількісних характеристик тощо).

Зупинення дії Дозволу розглядається у разі отримання інформації, у тому числі митних органів, щодо невиконання митним брокером вимог, встановлених Митним кодексом України, актами Кабінету Міністрів України, центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну фінансову політику (далі - вимоги законодавства); заяви митного брокера про зупинення дії Дозволу, поданої Держмитслужбі через Єдине вікно [2].

У відповідності до ст. 417 МКУ «взаємовідносини митного брокера та особи, інтереси якого особи, яку він представляє, визначає договір доручення» [1]. У договорі доручення містить детальний обсяг повноважень, прав, обов’язків найманого митного брокера, причому договір з брокером необхідно укласти задовго до здійснення зовнішньоекономічної діяльності (додаток А). Відповідно, до терміну надходження товару на митницю, з митним брокером необхідно обумовити часові інтервали надання необхідних митних документів та термін видачі доручення з митного оформлення товарів, які переміщаються через державний кордон, оскільки бюрократичні формальності, пов’язані з

отриманням дозволів на переміщення товарів можуть гальмувати операції розмитнення.

Митний брокер має право здійснювати свої функції з декларування товарів і транспортних засобів у будь-якому митному органі України. Вчиняючи дії, передбачені Митним кодексом, митний брокер виконує всі обов'язки і несе відповідальність, встановлену законом. На противагу декларанту митний брокер має більш широкі повноваження, оскільки може виконувати посередницькі функції та надавати послуги по декларуванню і митному оформленню любому суб'єкту ЗЕД, декларант же здійснює митне оформлення тільки своїх товарів [13].

Важливою нормативною дефініцією Наказу Міністерства фінансів «Про деякі питання провадження митної брокерської діяльності» є запровадження моніторингу діяльності митних брокерів з боку митних органів України, що зводиться до наступного року. Так, митний орган України узагальнює та аналізує інформацію про діяльність митного брокера: факти невиконання митним брокером вимог нормативних актів України з питань митної справи; порушення вимог законодавства, які, зокрема, призвели до неправомірного звільнення від сплати митних платежів або зменшення їх розміру, до незабезпечення дотримання заходів тарифного та/або нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності; допущені у митних деклараціях системні помилки, які призвели до несплати митних платежів, до незаконного отримання заходів тарифного та/або нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності (крім орфографічних помилок); виявлено факти понесення 30-денного терміну переоформлення дозволу на провадження митної брокерської діяльності (у разі виникнення обставин за яких він має бути переоформлений) [2].

Відповідальність, покладена законодавством України на митних брокерів, вимагає надвисокої кваліфікації, уміння оперативно приймати важливі рішення, володіти не тільки знаннями у галузі митної справи, а й у економіці, бухгалтерії, маркетингу, психології. При здійсненні своєї діяльності

митні брокери можуть спричинити порушення митних правил, яке супроводжується настанням адміністративної відповідальності. Порушення митних правил являє собою адміністративне правопорушення, яке є протиправною, винною (умисною чи з необережності) дією чи бездіяльністю, яка посягає на встановлений Митним кодексом України та іншими законодавчими актами України «порядок переміщення товарів та транспортних засобів комерційного призначення через митний кордон України», їх пред'явлення для проведення митного контролю та митного оформлення митним органам, а також «проведення операцій з товарами, які знаходяться під митним контролем або контроль за якими відповідно до МКУ та інших законодавчих актів покладений на митні органи, і за які передбачається адміністративна відповідальність» [1].

Важливість професіоналізму митного брокера вкрай важлива для всього процесу в цілому, тому потрібно відповідально віднестися до його вибору. Щоб уникнути можливих проблем потрібно переконатися, що брокерська фірма входить до державного реєстру митних брокерів і має дозвіл на право здійснення митної брокерської діяльності. При виборі посередника звертається увага на його особисті якості, наявність у нього зв'язків в бізнесі і ділових колах. Обов'язковим є отримання інформації про митного брокера від його клієнтів, конкурентів, а також від інших партнерів і контрагентів.

Отже, керівники більшості комерційних фірм понад усе зацікавлені, щоб їх вантажі не затримувалися на митниці. Час тут – на вагу золота. Швидке переміщення імпортованих або експортованих товарів передусім залежить від того, наскільки грамотно будуть оформлені митні документи. Для забезпечення стабільної торгівлі та оперативного переміщення товарів через митницю важливою умовою є залучення митного посередника. Тому бізнесу потрібні митні брокери, як професійні посередники, адже знання митного законодавства, процесу подання та обробки документації, отримання необхідної документації, оперативна оплата митних платежів, тощо є необхідним умовами для митного оформлення без будь-яких перешкод.

Розділ 2
ДІЯЛЬНІСТЬ МИТНО-БРОКЕРСЬКОЇ КОМПАНІЇ DCH GROUP НА РИНКУ МИТНИХ ПОСЛУГ В УКРАЇНІ

2.1. Характеристика посередницької діяльності митно-брокерської компанії DCH Group

Об'єктом дослідження кваліфікаційної роботи є діяльність митного брокера, консалтингового агенства - DCH Group, що надає комплексні митні послуги з 2000 року в Києві та в Київській області, виконує посередницькі функції між імпортером/експортером вантажу і митним підрозділом. Адреса - вул. Ахматової, 25, Україна, Київ, 02068, код ДРФО 3147812996. Директором агенства є Чмиль Дмитрий Васильевич, що має договір виданий Державною митною службою України на право провадження посередницької діяльності митного брокера серія АА №000153 від 27 листопада 2015 року.

Види діяльності підприємства DCH Group: 52.29 Інша допоміжна діяльність у сфері транспорту, 47.99 Інші види роздрібної торгівлі поза магазинами, 49.42 Надання послуг перевезення речей (переїзду), 66.19 Інша допоміжна діяльність у сфері фінансових послуг, крім страхування та пенсійного забезпечення.

Компанія DCH Group – це митно-брокерська компанія з фахівцями високого класу і великим досвідом: штат брокерського агентства складається з керівника, митних брокерів та необхідного технічного персоналу та митного адвоката. Митно-брокерська компанія DCH Group є законним представником наймача на митниці, з правом здійснювати від його особи наступні дії:

надавати документи і інформацію, потрібну для митного оформлення;

отримувати дозвільні документи державних органах;

декларувати товари і транспортні засоби;

сплачувати мито та інші платежі, що стосуються вантажу;

займатися організацією зберігання і переміщення вантажу.

Митно-брокерська компанія DCH Group полегшує імпорт і експорт товарів, які можуть знаходитися у складі великої або дрібної партії, містити швидкопсувну або таку, що не псується продукцію. В даний час електронне декларування імпорту та експорту активно використовується компанією при роботі на всіх митних постах України.

Послуги митного брокера, так само як і митне оформлення вантажів, має великий попит у зв'язку з величезним потоком імпортних товарів і багатоступінчастою системою митної перевірки. Зовнішньоекономічні операції суб'єктів, які користувались Київською митницею представлено у таблиці 2.1.

Товарообіг через Київську митницю ДМСУ у 2017-2023рр,

Таблиця 2.1

Зовнішньоекономічні операції суб'єктів, митне оформлення та митний контроль який проводився Київською митницею у 2019-2023 рр.

Найменування	2019	2020	2021	2022	2023 жовтень
Товарообіг, млрд.дол.	18,49	22,38	28,26	20,34	12,25
Експорт, млрд.дол.	2,46	2,84	3,73	2,38	1,38
Імпорт, млрд.дол.	16,03	19,54	24,52	17,97	10,87
Сальдо, млрд .дол.	-13,57	-16,69	-20,79	-15,59	-9,49
Оподатковуваний імпорт, млрд. дол.	15,51	18,14	22,48	12,40	104,7
Надходження від імпорту, млрд. дол.	3,35	3,9	4,88	2,69	22,6
Податкове навантаження	0,22	0,23	0,22	0,22	0,22
Мито, млрд. дол.	0,35	0,44	0,53	0,27	2,44
Акцизний податок, млрд. дол.	0,06	0,04	0,04	0,01	0,2
ПДВ, млрд. дол.	2,94	3,42	4,30	2,41	20,0
Середня митна вартість одиниці товару, тис.дол.	349,05	96,3	55,96	26,62	60,3
Максимальна митна вартість одиниці товару, млрд. дол.	79,54	115, 4	104,96	25,52	115,4
Податкове навантаження на кг, дол.	0,67	0,85	0,99	1,09	0,84

Примітка * станом на 01.11.2023.

Джерело [11]

За даними таблиці 2.1 спостерігаємо нарощування товарообігу через Київську митницю ДМС України протягом періоду дослідження. При чому обсяги імпорту у 2022 році вже перевищили дані 2019 року на 12%, за 10 місяців 2023 року таке перевищення склало 12,25 млрд дол., що у порівнянні з аналогічним періодом 2022 року більше на з.87 млрд. дол. або на 46,18 відсотків. Таке зростання товарообігу на Київській митниці відбулось за рахунок збільшення імпорту на 54,13% та експорту на 3,96%. Основними імпортними товарами були засоби наземного транспорту (87 група УКТЗЕД), електричні машини, обладнання, їх частини (85 група), ректори ядерні (84 група), фармацевтична продукція (30 група) та інші товари. Серед експортних товарів переважають ректори ядерні (84 група), фармацевтична продукція (30 група), зернові культури (10 група), жири рослинного та тваринного походження (15 група) та інші. Зростання товарообігу вплинуло на збільшення відрахувань до бюджету, так за 10 місяців 2023 року мито зросло 5,5 млрд. грн. або на 177,4% у порівнянні з аналогічним періодом попереднього року, акцизний податок із ввезених товарів також збільшився на 0,2 млрд грн або на 133,8%, податок на додану вартість зріс на 34,8 млрд. грн або на 104 %. При цьому податкове навантаження зменшилось до 0,84, тоді як у 2022 році його значення складало 1,09. Отриманню даних результатів сприяла також надання митно-посередницьких послуг митними брокерами.

Відтак допомогу в митному оформленні вантажів декларанти отримують і від компанії «DCH Group», адже самостійно пройти усі процедури досить складно, особливо не маючи знань законодавства і нормативів з розмитнення товарів. Тому найбільш передбачливі учасники зовнішньоекономічної діяльності заздалегідь шукають надійного партнера, якому можна було б довірити митне оформлення товарів, що прибувають з-за кордону або прямують за кордон.

Компанія «DCH Group» здійснює міжнародні перевезення в будь-яку точку світу, має величезну мережу партнерів, досвід міжнародних перевезень та оформлення необхідних документів під час транспортування вантажів із країн

Європи, США та Азії. Компанія доставляє як повні контейнери (FLC) так і збірні вантажі (LCL), для цього укладено агентські договори з багатьма компаніями та отримує великі бонуси в цьому сегменті послуг. Кваліфікуючими принципами діяльності Компанії «DCH Group», які закріплені у внутрішній стандартах є:

об’єктивність – надання декларантам своєчасної та достовірної інформації в межах чинного митного законодавства про актуальний стан справ щодо митного оформлення;

компетентність – наявність професійно значущих знань, навичок і умінь митного брокера та постійне підвищення кваліфікації як, наприклад, при отриманні ліцензії на роботу з прекурсорами, проте такі курси дадуть базові знання, що потрібні для початку зайняття таким видом господарської діяльності;

конфіденційність – секретність, суто приватність щодо зберігання інформації, одержаної від декларанта;

відповідальність за налагодження та спрощення комунікації між підприємцями і бізнесом, пов’язаним з імпортом/експортом товарів, та органами державної влади, які таке переміщення товарів контролюють та відслідковують;

створення однакових можливостей для працівників з метою недопущення недобросовісної конкуренції в межах однієї фірми;

принцип повного відшкодування завданих збитків перед споживачами — суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності та фіскальними органами, через створення компенсаційних фондів.

Загальними принципами брокерської етики є чесність; професійна поведінка; належна (розумна) ретельність, повне та об’єктивне інформування клієнтів, контроль якості роботи брокера; договірні відносини, дієвість.

У своїй діяльності митні брокери використовують такі програмні системи: QDPro, MD Office, MD Declaration, MD Form, Diamond Bridge, ACMO та інші. Найпоширеним та універсальним програмним забезпеченням у

посередницькій митній діяльності вважається QD Professional (Quick Declaration professional — QDPro) - потужна інформаційно-довідкова система з митного законодавства України, що містить інформаційно-аналітичні матеріали для мінімізації ризиків в експортно-імпортних операціях.

Компанія «DCH Group» стягує плату з клієнтів за надані їм послуги переважно у двох формах: відсоток від суми здійсненої угоди (в середньому 2-10%, найчастіше - 4-6%); частина різниці між сумою угоди за ціною клієнта і сумою здійсненої угоди за фактичною ціною (часто ця частина винагороди становить 50% від суми "виграшу"). Види митних послуг та їх вартість компанії «DCH Group» подано у таблиці 2.2.

Таблиця 2.2

Види митних послуг та їх вартість Компанія «DCH Group»

Найменування робіт	Вартість послуги, грн
Підготовка та складання документів	
Основний лист (МД-2)	140,00
Додатковий лист (МД-3)	170,00
Додатковий лист (МД-6)	95,0
Декларація митної вартості (ДМВ)	130,0
Митне оформлення	
Митна декларація (МД)	1150
Попередня митна декларація (ПМД)	240
Декларації митної вартості (ДМВ)	270
Супутні послуги	
Акредитація на митниці	400
Акредитація на митниці (для наших клієнтів)	безкоштовно
Оформлення вантажів до 100 EUR	820
Проведення ідентифікаційного огляду	400
Заповнення TIR CARNET, TTH, CMR, залізничні накладні	160
Складання листів, звернень, інвойсів, ін.	250
Санітарно-епідеміологічний контроль	120
Екологічний контроль	120
Радіологічний контроль	120
Отримання сертифіката походження (ТПП)	1240
Оформлення укладання гемологічної служби	800
Організація та проведення відбору зразків	400
Оформлення ветеринарного сертифіката	870
Оформлення фіто-карантинного сертифіката	870
Оформлення укладання СЕС	870
Оформлення укладання СБУ	800
Сертифікація товарів (УкрСЕПРО)	від 1000,00
Консультації з питань ЗЕД	безкоштовно

Виїзд до замовника для отримання документів	безкоштовно

Джерело [18]

Крім митних операцій, митний брокер також може брати участь у супутніх діях – сертифікації, погодження і проводити платежі у відповідні інстанції, пост-митний аудит та надання послуг митного адвокату та представництво у судових органах. Всі дії від імені замовника митний брокер здійснює так, якби він самостійно переміщує вантаж через митницю. Таким чином, він має всі ті права на дані операції, що і уповноважує його особа (замовник-декларант) [1, с. 27].

Сучасні інформаційні технології, які базуються на професійному використанні інформаційного ресурсу, дають змогу менеджерам компанії ефективно діяти, мінімізуючи ризик. Брокерські посередники «DCH Group» використовують інноваційні технології, знають і застосовують у роботі зміни українського законодавства. В посередницькій діяльності брокери компанії застосовують дієві схеми, нагадують клієнтові про терміни внесення мита та інших платежів. Клієнти, які звертаються в «DCH Group», отримують успішне розмитнення вантажу в 100% випадків, завдяки юридичній легітимності проведених процедур і грамотності брокерів.

Надаючи послуги митного брокера, «DCH Group» дотримується принципу повної відкритості перед клієнтами. Завдання компанії - не отримання надприбутку, а можливість стати для замовників компанією №1 в цьому сегменті ринку. За роки успішної роботи налагоджений зв'язок з клієнтами та інспекторами, від яких залежить оперативність оформлення документації.

Структура наданих послуг митно-брокерської компанії «DCH Group» за специфікою операцій у 2022 році представлена на рис. 2.1.

Сегментація послуг компанії, зображених на рис. 2.1 свідчить про те, що в їх структурі переважають операції з імпорту товарів. Це пояснюється: перевищенням обсягу імпорту над експортом; співвідношенням вартості

імпортних і експортних товарів; різницею в обсягах послуг, що надаються в сегментах імпорту та експорту.

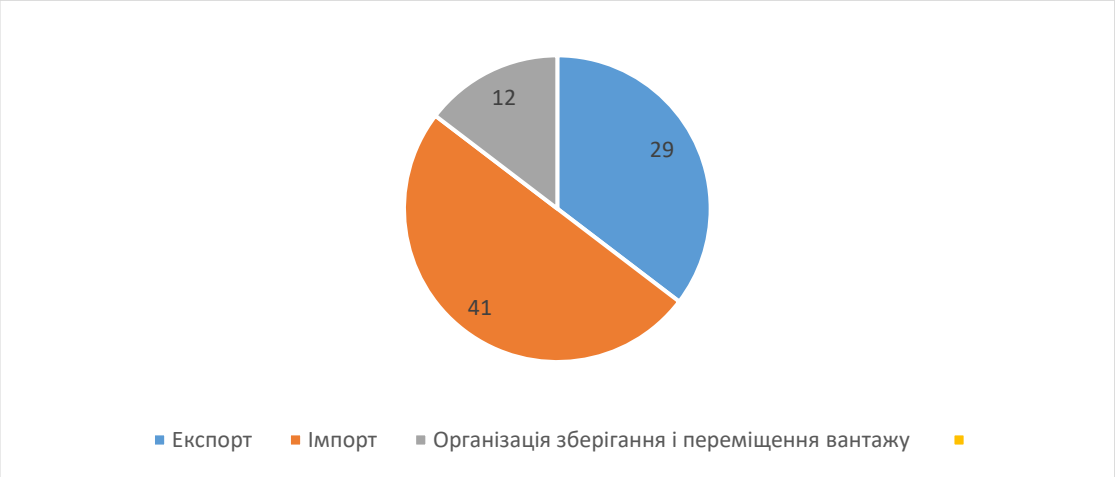

Рис.2.1. Структура послуг митно-брокерської компанії «DCH Group» у 2022 році.

Надаючи послуги декларування, брокери митно-брокерської компанії «DCH Group» переважно працюють із такими групами товарів: фармацевтична продукція, продовольчі товари, побутова хімія. При чому, оформлення вантажів у режимі імпорт не стало простішим з початку воєнної агресії росії в Україні.

Щодня працівниками компанії складається внутрішній звіт про надані митно-брокерські послуги, виконану роботу, так званий «звіт Брокера», фрагмент якого представлено в табл. 2.3.

Таблиця 2.3

Звіт Брокера митно-брокерської компанії «DCH Group» за жовтень 2023 року

Дата випуску з митниці	Назва клієнта	Номер митної декларації	Опис товару	Кількість ТЗ, контей-нерів	Оплата послуг, грн.	Оплата складу
1	2	3	4	5	6	7
01.10.23	«Н-Логістик»	10210090/0104 11/0007222	Доломіт	1	18 000	7 220
05.10.23	«ТПК»	10210090/0404 11/0007370	Фітинги	1	7 700	8 540
07.10.23	«Макіта»	10210090/0604 11/0007707	електро-інструмент	1	47 000	8 520
08.10.23	«О'кей Лоджистикс»	10210090/0604 11/0007796	Самокати	1	23 600	10 400

09.10.23	«СРМ»	10210090/0904 11/0008115	Ветоніт	4	64 000	28 830
10.10.23	«Будформ»	10216120/3103 11/0014954	господарські товари	1	16 000	-
11.10.23	«О'кей Лоджистикс»	10210090/0804 11/0007994	Самокати	1	23 600	14 240
12.10.23	«О'кей Лоджистикс»	10210090/1204 11/0008456	Одяг	1	22 000	16 440
13.10.23	«О'кей Лоджистикс»	10210090/1304 11/0008564	Пилососи	1	22 000	12 430
14.10.23	«О'кей Лоджистикс»	10210090/1304 11/0008608	Меблі	1	22 000	8 450
15.10.23	«О'кей Лоджистикс»	10210090/1504 11/0008848	Одяг	1	25 000	7 280
18.10.23	«СРМ»	10210090/1804 11/0009048	Ветоніт	2	32 000	17 950
19.10.23	«О'кей Лоджистикс»	10210090/1804 11/0009018	Іграшки	1	25 000	12 260
20.10.23	«Стоун-Сервіс»	10216120/1804 11/0018530	Одяг	1	37 760	-
21.10.23	«О'кей Лоджистикс»	10210090/ 210411/0009505	Одяг	1	25 000	9 080
22.10.23	«Хілдінг»	10210090/ 220411/0009682	Меблі	1	22 000	6 300
26.10.23	«О'кей Лоджистикс»	10210090/ 250411/0009806	Вішалки	1	25 000	12 461
27.10.23	«Будформ»	10216120/ 270411/0020312	Ламінат	5	80 000	-
28.10.23	«АТІ»	10210090/ 250411/0009826	Косметика	1	25 350	-

Джерело: [19]

Кожен відділ компанії заповнює відповідне поле таблиці, за підсумками місяця складається зведена таблиця, що представляє собою Щомісячний звіт компанії, що надається директору. Крім звітності дана таблиця допомагає архівувати інформацію про клієнтів, про перевезений ними товар, кількість транспортних засобів або контейнерів і на яких посадах відбувалося митне оформлення; також на підставі даного звіту ведеться статистика про кількість клієнтів і отриманого прибутку.

Проблеми при здійсненні експортних операцій митно-брокерською компанією «DCH Group» є організація логістики (при експорті всіх груп товарів) і висока вартість перевезення вантажів; переважна більшість оформлень товарів здійснюється на кордоні України/ЄС у міжнародних

автомобільних пунктах пропуску (МАПП). Навантаження на західний кордон України є надзвичайним, а пропускна спроможність міжнародних автомобільних пунктів пропуску залишається однією з нагальних проблем.

Основні проблемні питання «DCH Group» при здійсненні імпорту вантажів:

черги на кордоні (затримки в тому числі з європейської сторони – наприклад, довготривала процедура проходження фітосанітарного контролю на території Угорщини);

питання підтвердження митної вартості (особливо для товарів китайського походження: навіть за наявності необхідних підтверджуючих документів митну вартість митники досить часто визначають за резервним методом);

зростання кількості митних оглядів з жовтня 2022 року, що зумовлює необхідність заїзду вантажів на термінали – як наслідок додаткові часові та матеріальні витрати, які ускладнюють логістику вантажів;

митні огляди однорідних товарів (повторне зважування вантажу);

неможливість здійснювати оплату митних платежів одразу із застосуванням преференцій при оформленні декларацій у режимі ІМ40ЕА, що тягне за собою необхідність часткового повернення коштів з рахунків митних органів;

отримання дозволів у разі необхідності здійснення додаткових видів контролю (довготривале очікування відповіді від уповноважених органів, неможливість оперативної комунікації);

чималі перешкоди у комунікації з представниками митних органів: не працюють контактні телефони, необхідність офіційного звернення із запитами, тривалий період очікування відповідей на звернення (до 30 днів відповідно до положень законодавства). Оперативні консультації можна отримати лише завдяки давнім особистим знайомствам із представниками митних органів.

Митні брокери погоджуються у тому, що необхідно на законодавчому рівні визначити вичерпний перелік документів, що обов’язково надаються для

підтвердження митної вартості товарів та який гарантовано унеможливив безпідставне підвищення митної вартості представниками митниці. Одним з актуальних питань є митне оформлення генераторів, визначення терміну «системи безперебійного живлення». На деяких митницях відбувалися затримки під час оформлення таких вантажів. Отож визначення митної вартості залишається непрозорим, у тому числі при ввезенні товарів із преференціями.

Затримки в оформленні імпортних операцій відбуваються також у зв`язку з об`єктивними причинами – повітряні тривоги, вимкнення світла (не всі митні пости оснащені засобами безперебійного живлення). Митні брокери сподіваються на визначення та застосування критеріїв довіри митниці до великих імпортерів. Це передбачає здійснення митного оформлення товарів без митних оглядів проте з можливістю в будь-який момент зробити аудит з метою перевірки здійснених оформлень. Така система успішно працює на території країн ЄС, при цьому без обов`язкової вимоги отримання статусу авторизованого отримувача чи авторизованого економічного оператора.

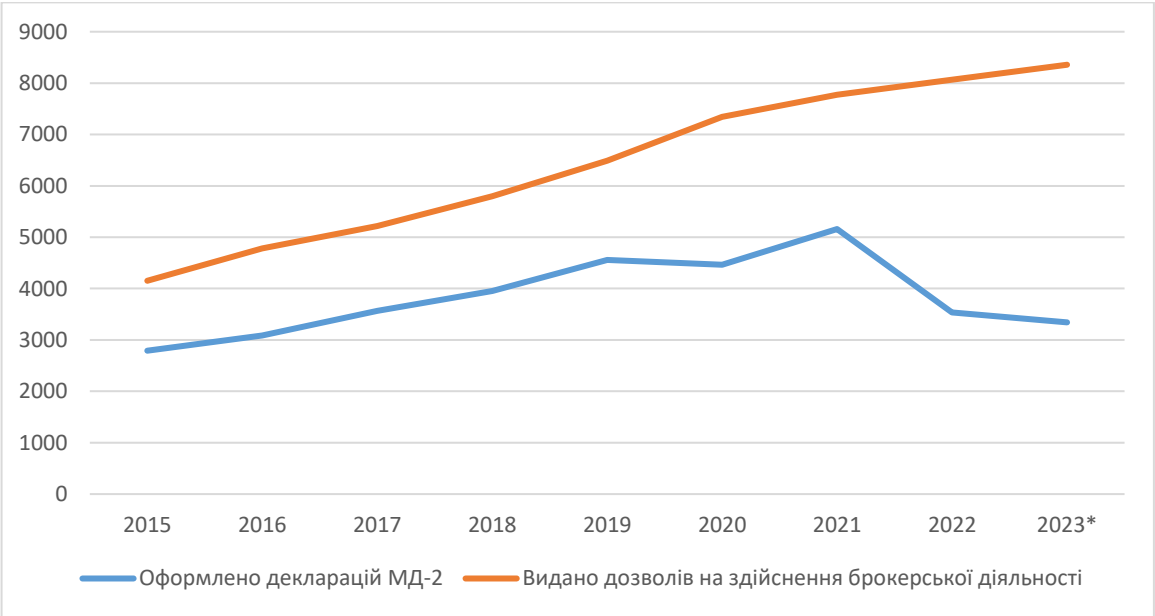

Рис. 2.3. Динаміка виданих дозволів на здійснення брокерської діяльності та кількості оформлених митних декларацій форми МД-2 в Україні у 2015-2023 рр.

Примітка. *2023 прогнозні дані

Дані на рис. 2.3 показують, що з 2015 року попит на дозволи на митну брокерську діяльність в Україні стабільно зростає. Вважаємо, що така тенденція пов'язана із запровадженням спрощених процедур розмитнення автомобілів на іноземній реєстрації. Зокрема, змінено методику розрахунку акцизного податку, знижено екологічні вимоги до транспортних засобів з Євро5 до Євро-2, на них діятиме чинна пільгова ставка акцизу 50%.

Важливою частиною митного оформлення є заповнення бланку митної декларації, без якого неможливо перетнути будь-який кордон товарами чи транспортними засобами. Митна декларація повинна містити повну інформацію про вантаж, що перевозиться, водночас заповнення даної митної декларації вимагає великої кількості документів, митний брокер може надати всю необхідну інформацію за дуже короткий час, що економить час.

На відміну від митного оформлення товарів, митне оформлення автомобілів може здійснюватися окремими співробітниками компанії, повністю із залученням брокерів, оскільки звичайним людям не вистачає знань і вмінь самостійно декларувати та оформляти митні документи. Крім того, на тлі буму імпорту вживаних автомобілів у Європу та США, українські митні брокери співпрацюють з компаніями, що займаються підбором та доставкою автомобілів в Україну, а також компаніями, які здійснюють сертифікацію авто. Така співпраця зробила ринок агентських послуг з митного оформлення вживаних автомобілів, зареєстрованих за кордоном, прибутковим бізнесом, що залучає багатьох заповзятливих митних брокерів.

Зміст діяльності митного брокера полягає в тому, щоб у встановленому законодавством порядку особи, уповноважені на здійснення цієї діяльності, отримують прибуток від надання митно-брокерських послуг. Таким чином, митні послуги, які вони надають, зазвичай класифікуються як основні та вторинні (послуги складування, пов'язані зі зберіганням товарів і транспортних засобів, пакуванням та перепакуванням товарів, супроводом та їх захистом). Це означає, що «митні брокери, тобто послуги, які вони надають, дуже тісно

пов’язані між собою і є ефективним механізмом розвитку зовнішньоекономічної сфери країни» [21].

Компанія активно працює над завоюванням найбільшої частки ринку серед операторів митних послуг, компанія працює над підвищенням якості та гнучкості послуг, веде активну маркетингову кампанію. У сучасному світі інформаційних технологій сайт компанії - це, практично, обличчя компанії. У більшості випадків перше знайомство клієнта з митним брокером відбувається з використанням засобом Інтернет простору. Саме тому рівень оформлення та інформативність сайту має велике значення для розвитку компанії. За великим рахунком це єдиний об'єктивний параметр, за яким можемо порівняти компанію з іншими, так як саме на сайтах можемо знайти опис компаній і надаваних ними послуг. Так само велике значення має рівень просування сайтів, так як клієнт, вперше зустрічається з митним оформленням, швидше за все, буде шукати митного представника, користуючись пошуковими службами в інтернеті. За статистикою інтерес представляють перші десять посилань, а в нашому випадку кожне посилання –https://www.facebook.com/dchgroup.com.ua/.

Необхідно відзначити, що надання митних послуг компанією є важливим завданням не тільки для окремо взятої компанії-замовника, але й для загального стану сфери логістики держави.

2.2. Діяльність митного брокера на ринку митних послуг

Договір на брокерське обслуговування укладається між брокерською конторою і підприємством, підприємцем (юридичною або фізичною особою), які бажають продавати або купувати товари через біржу чи конкретну брокерську фірму (контору). Це, як правило, договір на тривале обслуговування, тобто безстроковий. Основна його особливість, відмінність від інших договорів, полягає в тому, що сам собою він не передбачає виконання ніяких платежів і розрахунків, що важливо дати зрозуміти клієнтам при

налагодженні ділових контактів. Цей договір регламентує взаємовідносини, обов'язки і відповідальність сторін лише в тому разі, якщо клієнт доручає брокеру укласти від його імені конкретну угоду. Інакше кажучи, договір на брокерське обслуговування набуває юридичної сили лише тоді, коли між клієнтом і брокером укладено інший договір - договір- 13 доручення або доручення оформлено іншим обумовленим у договорі на брокерське обслуговування способом (наприклад, гарантійним листом).

Діяльність роль митного брокерства полягає в наданні якісних та ефективних послуг для забезпечення швидкого та легкого пропуску товарів і транспортних засобів через митний кордон України. Значення суб’єктів посередницької діяльності в митній сфері в процесі здійснення митних процедур можна з’ясувати шляхом аналізу їх діяльності. Тому важливо звернути увагу на перелік митних послуг, які пропонують митні брокери, а саме:

консультації з питань митного законодавства та зовнішньоекономічної діяльності;

оцінка документації наданої до декларування товарів та транспортних засобів комерційного призначення;

оформлення декларації;

На сьогоднішній день проблема управління фінансовими ризиками є однією з найбільш обговорюваних в умовах нестабільної економіки. Основна група проблем полягає в тому, що на даний момент відсутня єдина система аналізу та управління ризиками в сегменті митно-брокерських компаній, що ускладнює адекватну оцінку ризиків і негативно впливає на підсумкові фінансові результати компанії.

Розмежування ризиків на внутрішні і зовнішні дозволяє краще розуміти природу виникнення і прояви ризику. Під зовнішніми розуміються чинники, виникнення яких лежить за межами контролю та впливу брокерської компанії, не пов'язане з діяльністю підприємства, але які воно повинно враховувати в процесі своєї діяльності.

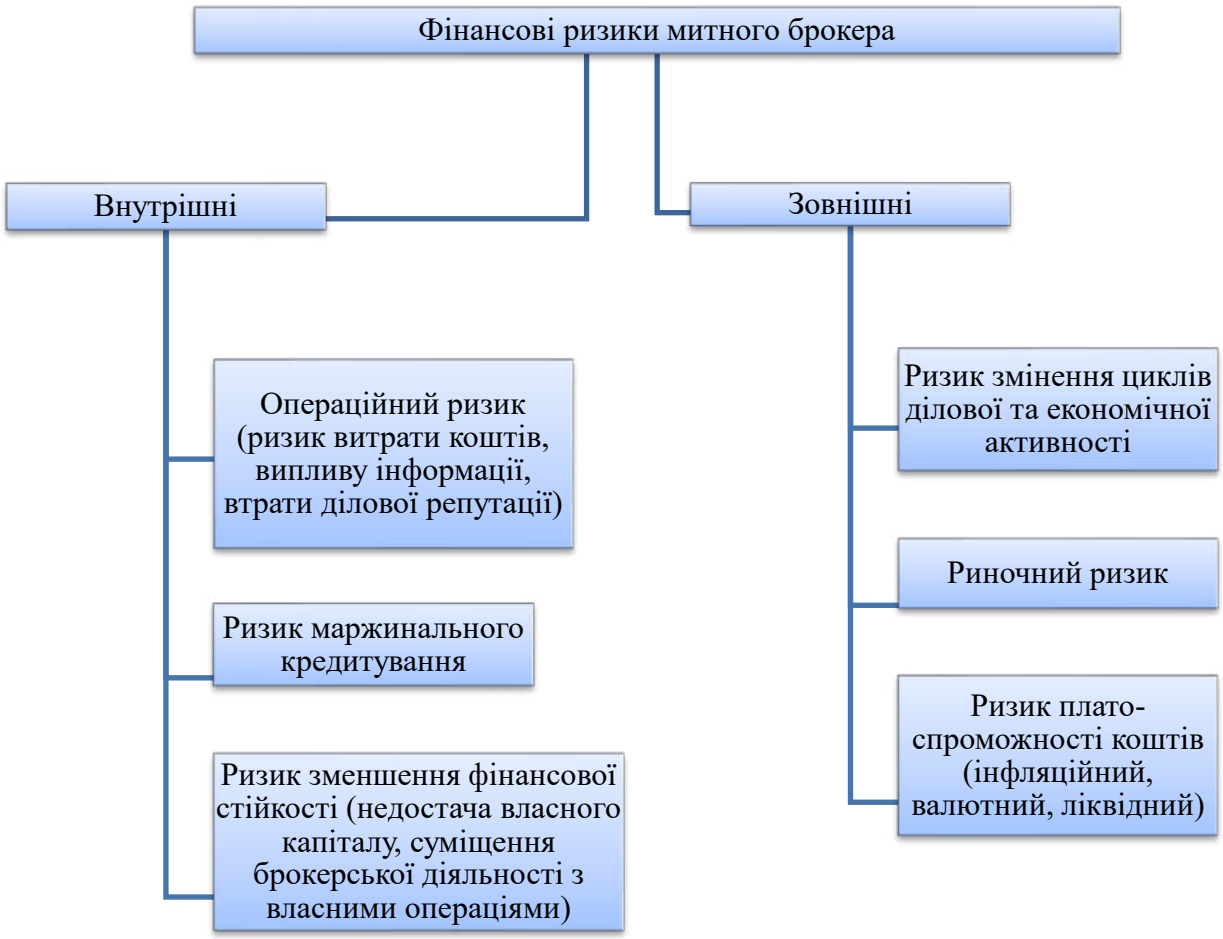

Рис.2.3. Класифікація фінансових ризиків брокера з урахуванням методів управління,

Джерело: [40]

Розмежування ризиків на внутрішні і зовнішні дозволяє краще розуміти природу виникнення і прояви ризику. Під зовнішніми розуміються чинники, виникнення яких лежить за межами контролю та впливу брокерської компанії, не пов'язане з діяльністю підприємства, але які воно повинно враховувати в процесі своєї діяльності. Внутрішні чинники визначають здатність самої організації успішно функціонувати в рамках своєї сфери діяльності і протистояти факторам зовнішнім. Це фактори, на які підприємство може впливати, нівелювати своєю політикою по відношенню до управління ризиками. Об'єднання деяких раніше окремо сформованих видів ризику обумовлено тим, що дані ризики мають одну підставу. Наприклад, ціла група ризиків, таких як ризик втрати коштів інвестора

при арешті майна, витоку інформації втрати ділової репутації і довіри клієнтів, структурний, підведена під одне визначення - операційні ризики. Так як, по суті, всі перераховані види фінансових ризиків мають під собою схожі причини, а саме проблеми в роботі брокера.

Узагальнюючи підходи до класифікації фінансових ризиків [12-15], необхідно уточнити, що частина з них є однаковою для більшості видів підприємницької діяльності. В існуючій практиці ризик-менеджменту для більшості зазначених видів фінансових ризиків розроблені методи управління і впливу. При цьому деякі специфічні види ризиків, такі як ризики суміщення митно-брокерської діяльності з власними операціями брокера, ризики маржинального кредитування не мають необхідних загальновизнаних методів управління. Наведена класифікація при її повноті важка для аналізу і можливості визначення ключових способів управління фінансовими ризиками. Отже, необхідно здійснити угруповання ризиків за ознаками і можливостям управління ризиками. На рисунку 1.1 запропонована угруповання фінансових ризиків брокера з урахуванням специфіки діяльності, яка розділяє фінансові ризики по причинам виникнення і методам управління ними. Причому тут відсутній поділ на об'єктивні і специфічні ризики, оскільки дана класифікація може бути застосована виключно для брокерської діяльності.

2.3. Оцінка якості митного обслуговування митно-брокерської компанії «DCH Group»

Митне обслуговування є одним із ключових факторів, що визначальним чином впливає на прийняття рішення суб'єктом господарювання щодо започаткування та подальшого ведення співпраці із митним брокером. Так, чим більш сприятливе та якісне є митне обслуговування надає фірма, тим більшою мірою суб’єкт господарювання чи декларант зацікавлений у започаткуванні та продовженні ведення такого типу співробітництва. Тому, діяльність митно-

брокерської фірми має обов’язково включати заходи із забезпечення та підвищення якості митного обслуговування та визначення внутрішньої стратегії розвитку. Слід зазначити, що відсутні чіткі кількісні митні норми і стандартів щодо якості митного обслуговування, що очевидно з огляду на різні рівні розвитку національних митних систем. Водночас задля спрощення та уніфікації митних процедур у різних державах світу Всесвітньою митною організацією сформовано ключові принципи підвищення якості митного обслуговування суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності. Найбільшою мірою такі принципи знайшли відображення у Міжнародній конвенції про спрощення та гармонізацію митних процедур або Кіотській конвенції. Так, у переглянутій Кіотській конвенції визначено такі принципи реалізації митних процедур: «прозорість та передбачуваність митних процедур; уніфікування та спрощення декларування товарів та супровідного документального забезпечення; спрощенння митних процедур для авторизованих операторів; максимально можливе використання інформаційних технологій; обґрунтована мінімізація контрольних процедур при дотриманні митних правил; застосування системи управління митними ризиками та митного аудиту в межах процедур митного контролю; співробітництво з іншими прикордонними службами; взаємодія з бізнес-сектором» [17].

Митні послуги, які надаються комерційними посередниками у митній сфері сприяють підвищенню якості таких послуг та вдосконаленню державних послуг, але при цьому знаходяться у відносинах деякої «конкуренції» з сегментом послуг, що надаються органами Державної митної служби. Якість митних послуг має специфічні можливості і складається з наступних складових: якість виконання митних послуг і якість митного обслуговування. Якість виконання митних послуг виявляється у ступені відповідності споживчих властивостей митної послуги конкретної суспільної потреби у таких послугах, що відповідає як вимогам стандартів надання митних послуг, так і побажань конкретного споживача митних послуг при оптимальних соціально-економічних результатах її виконання.

Якість обслуговування споживачів митних послуг – це ступінь відповідності споживчих властивостей процесів митного обслуговування суспільної потреби, яка характеризується сукупністю умов, методів і засобів, що забезпечують суб'єктам зовнішньоекономічної діяльності можливість одержання митної послуги з мінімальними витратами часу при оптимальних соціально-економічних результатах митного обслуговування.

Ефективність митної брокерської діяльності консалтингової фірми забезпечують певні чинники, (рис. 2.4).

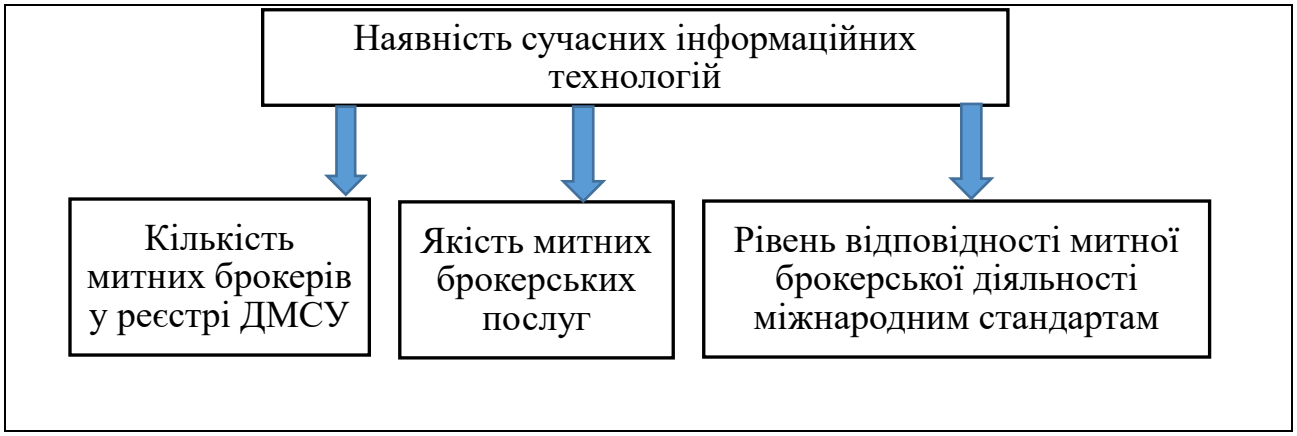

Рис. 2.4. Чинники, що забезпечують ефективність митної брокерської діяльності

Таким чином, кожен митний брокер повинен бути зацікавлений в професіоналізмі співробітників його компанії (агентів з митного оформлення), підвищенні їх кваліфікації для мінімізації ризиків в діяльності підприємства. Серед основних факторів, що безпосередньо впливають на якість надання митних послуг доцільно виділити наступні, зокрема:

якість праці персоналу органів митного контролю і осіб, що здійснюють діяльність у сфері митної справи;

якість нормативного забезпечення діяльності органів Державної митної служби та осіб, що здійснюють комерційну діяльність у митній сфері;

якість матеріально-технічного й інформаційного (програмного) забезпечення діяльності органів митного контролю та осіб, що здійснюють комерційну діяльність у митній сфері;

якість інформаційного забезпечення учасників зовнішньоекономічної діяльності [20].

Оцінку діяльності митно-брокерської компанії «DCH Group» рекомендовано проводити за наступними параметрами, представленими у таблиці 2.4.

Таблиця 2.4

Параметри оцінки діяльності митно-брокерської компанії

Категорія	Що демонструє категорія
Фінансові	Рівень платоспроможності брокера, дохід або збиток діяльності, економічний статус компанії
Надійність	Рівень довіри до брокера, позитивна репутація компанії, клієнтська задоволеність
Безпека	Рівень захищеності грошових коштів на рахунках брокера, наявність дозволу ДМСУ та регуляції
Робота сервісу	Рівень якості технічної і клієнтської підтримки в компанії

Основними показниками оцінки ефективності митно-брокерської компанії «DCH Group» повинні бути:

моніторингові показники, що характеризують динаміку посередницької митно-брокерської діяльності– рівень сервісу, елементи структури витрат;

контрольні показники, що свідчать про результативність діяльності системи, на основі яких здійснюється коригування діяльності у випадку відхилень від нормативів;

показники оперативного управління, що характеризують рівень мотивації персоналу.

За результатами дослідження діяльності митного брокера митно-брокерської компанії «DCH Group» пропонується шляхи підвищення ефективності їхньої роботи:

зняття обмеження щодо ввезення імпортних автомобілів шляхом введення фіксованих ставок мита, які залежатимуть від обсягу двигуна та віку автомобіля. Кожен бажаючий декларант матиме змогу ввести автомобіль, за

який зможе заплатити усі необхідні митні платежі. Проте ставки розмитнення мають бути доступними;

отримання суб'єктами ЗЕД статусу «авторизованого економічного оператора». Для цього необхідно підвищити рівень відкритості та прозорості діяльності суб'єктів ЗЕД з метою передачі їм частини повноважень у сфері митного оформлення. У цьому аспекті, на думку брокерів фірми, дуже важливим є досягнення рівності у діяльності суб'єктів ЗЕД перед законом у різних регіонах України, незалежно від сфери та обсягів їхньої діяльності, а також готовність підприємств надавати доступ до відповідних інформаційних ресурсів митним органам і брокерам;

введення процедури пост-митного аудиту − форми митного контролю, яка здійснюється митними адміністраціями для перевірки правильності та достовірності даних, указаних у митних деклараціях, шляхом вивчення бухгалтерських документів, рахунків, систем управління бізнесом. Митний пост-аудит проводиться після завершення митного оформлення з метою перевірки діяльності осіб, які беруть участь у зовнішньоекономічній діяльності. Така процедура вже давно використовується митними системами розвинутих країн. Перевагою її є здійснення фактичного примусу декларанта до дисципліни та самоконтролю. Адже своєчасне проведення самоперевірки підприємств-учасників ЗЕД, на думку брокерів, рятуватиме підприємство від донарахування податків та штрафних санкцій. Процеси розмитнення у цьому випадку здійснюються досить швидко та безперешкодно, а вже на наступній стадії пост-аудит виявляє порушення та дає змогу внести відповідні корективи. Це значно спростило б роботу митного органу та дозволило б підприємству брати частину відповідальності за правильність митного оформлення на себе.

Необхідним є проведення постійних навчань та семінарів для митних брокерів і суб'єктів ЗЕД з метою надання їм інформаційної підтримки у сфері змін законодавства, процедур і правил формування митних декларацій і процесів розмитнення товарів з метою підвищення їх кваліфікаційного рівня та набуття важливих компетенцій у сфері брокерської діяльності. Це значно

знизило б рівень помилок та проблемних ситуацій при здійсненні експортно-імпортних операцій.

З метою ефективності надання митно-посередницьких послуг та конкурентоспроможності митно-брокерської компанії «DCH Group» проведено опитування. Оцінка проводилася за 8 параметрам: зручність розташування, режим роботи, доступність цін, технічна оснащеність, різноманітність та якість послуг, що надаються; кваліфікація персоналу та оперативність. Оцінка проводилася за п'ятибальною шкалою. Всього опитано 37 осіб у віці від 20 до 40 років. Для підведення підсумків розраховано середні значення по кожному показнику. Результати проведеного опитування показані в таблиці 2.5.

Таблиця 2.5

Результати ефективності надання митно-посередницьких послуг та конкурентоспроможності митно-брокерської компанії «DCH Group»

Показники	Середній бал
Зручність розташування	4,7
Режим роботи	5
Доступність цін	4,8
Технічна оснащеність	5
Різноманітність послуг, що надаються	4,1
Якість послуг	4,9
Кваліфікація персоналу	5
Оперативність послуг	4,2

Для більшого наочності побудуємо багатокутник ефективності надання митно-посередницьких послуг конкурентоспроможності компанії.

Оцінка ефективності діяльності митних брокерів, причому найбільшої частки митних брокерів, здійснюється через міжнародні рейтинги:

- логістичний індекс (LPI);
- митний індекс Європейської Бізнес Асоціації (EBA);
- індекс сприйняття торгівлі (ETI).

Більшість із перерахованих показників є загальнодоступними, що є дуже позитивним фактором для аналізу цих рішень та оцінки рівня розвитку ведення бізнесу в країні.

Для вимірювання ефективності логістики країн Світовий банк та Інститут економіки Турку у Фінляндії у 2007 році запропонували національний індекс ефективності логістики (LPI – logistics performance index), який став першим комплексним показником оцінки рівня розвитку логістики в різних країнах. Значення LPI коливаються від 1 до 5, причому 1 указує на більш низькі показники логістики, а 5 – на більш високі.

Рис.2.3. Зображення «квадрату потенціалу» ефективності надання митно-посередницьких послуг компанії

Так, індекс ефективності логістики держав включає оцінку наступних шести критеріїв: ефективність митного оформлення; якість інфраструктури; простота організації міжнародних постачання товарів; компетентність та якість логістичних послуг; можливість відстеження вантажів; дотримання термінів постачання [23]. Дані стосовно складників (компонентів), які впливають на розрахункове значення LPI для України, подано у табл. 2.6.

Найвищі показники Україна має за рахунок відстеження вантажу, у 2023 р. даний показник становив найвище значення – 3,1, найменше значення мають показники митниці та інфраструктури, що є пріоритетним питанням у сфері логістики.

Таблиця 2.6

Рейтингова позиція України відповідно до міжнародного Індексу ефективності логістики у 2007-2023 рр.

Рік	Митниця		Інфраструктура		Міжнародні перевезення		Якість логістики		Відстеження вантажу		Своєчасність	
	П	Р	П	Р	П	Р	П	Р	П	Р	П	Р
2007	2,22	97	2,35	74	2,83	83	2,41	90	2,53	80	3,31	55
2010	2,02	135	2,44	79	2,79	84	2,59	77	2,49	112	3,06	114
2012	2,41	88	2,69	70	2,72	83	2,85	61	3,15	50	3,31	68
2014	2,69	69	2,65	71	2,95	67	2,84	72	3,20	45	3,51	52
2016	2,30	116	2,49	84	2,59	95	2,55	95	2,96	61	3,51	54
2018	2,46	95	2,38	105	2,77	81	2,76	70	3,08	54	3,45	54
2023	2,40	90	2,40	89	2,80	75	2,70	79	3,10	76	2,60	94

Джерело [22]

Індекс ефективності логістики – це інструмент тестування для виявлення потенційних проблем та можливості для здійснення торгової логістики. LPI 2023 вперше вимірює швидкість торгівлі за допомогою показників, отриманих з великих наборів даних, що відстежують постачання. Виправдано, що з метою поліпшення ситуації на ринку логістичних послуг, а саме в сегменті міжнародних перевезень, в Україні необхідно впровадити комплекс заходів як у галузі вдосконалення логістичної інфраструктури, так і в пошуку нових підходів до управління митно-брокерською діяльністю та у сфері автоматизації логістичних процесів. Тільки спільними зусиллями держави, учасників логістичної діяльності можна досягти задовільного рейтингу індексу ефективності логістики та досягти цілей. LPI розроблено для надання допомоги країнам визначити їхні проблеми та можливості щодо окреслення шляхів підвищення ефективності. Рейтинги для 160 країн розраховані за допомогою експертного опитування експедиторів і перевізників Світовим банком.

Важливо більш детально відзначити основні компоненти, що входять до складу індикатора: ефективність митного оформлення; якість транспортної інфраструктури; простота постачання товару; компетентність та якість логістики; можливість відстеження вантажів; своєчасність постачання вантажів.

Одним з найважливіших показників є показник розмитнення. Суть цього показника полягає у швидкості, простоті та передбачуваності процедур оформлення митними органами, у тому числі митними брокерами. Як бачимо, у 2020 році Україна набрала за цим показником 2,49 проти 2,30 у 2019 році. Німеччина є найкращою країною в міжнародному індексі, займаючи перше місце в рейтингу 2008-2020. Окрім Німеччини, до першої десятки країн за індексом LPI увійшли Швеція, США та Данія. Позиція України порівняно з 2020 роком. Покращення порівняно з 2018 роком означає, що розвиток логістики та реформа митної служби йде у правильному напрямку, наближаючи їх до європейських стандартів. Але враховуючи, що у 2016 році ми мали показник LPI 2,93 проти 2,83 у 2020 році, падіння в основному пов’язане зі складною політичною та економічною ситуацією в Україні, яка ще триває, та нинішнім часом. Якщо брати лідером цього аналізу Німеччину, то можна відзначити важливі аспекти розвитку України. Німеччина постійно збільшує фінансування логістики у своїх основних галузях промисловості, таким чином визначаючи короткострокові та довгострокові заходи з міжнародної перспективи. Логістичні компанії в цій країні надають різноманітні логістичні послуги, включаючи митні послуги, транспортування та складування, на жаль, наші 49 українські логістичні компанії не мають цих послуг, надають лише транспортування чи складування. Індекс легкості ведення бізнесу (Ease of Doing Business Index) – це дослідження бізнес-середовища, яке складає Світовий банк на основі щорічних даних. Завдяки цьому проекту кожен може порівняти та оцінити законодавство регулювання бізнесу на національному та регіональному ринках. Загальна кількість країн – 190, і кожна країна має свій рейтинг, чим вищий рейтинг, тим сприятливіше бізнес-середовище.

На ефективність діяльності митно-брокерських фірм впливає своєчасне виявлення та попередження помилок. Основними помилками, які допускаються агентами з митного оформлення (митними брокерами) у зоні діяльності Київської митниці Держмитслужби, є наступні:

при заповненні графи 44 митної декларації (невірно вказано реквізити документів, не прикріплено документи, заявлені в митної декларації тощо);

помилки при визначенні коду товару за УКТ ЗЕД (графа 33 митної декларації);

невірно вказано місцезнаходження товарів (графа 30 митної декларації);

відсутні документи щодо підтвердження країни походження товарів (графа 34 митної декларації);

помилки при заповненні інформації щодо кількості товару (графа 31 митної декларації).

Складнощі з митним оформленням митними брокерами часто пов'язані з тим, що митне та податкове законодавство постійно змінюється, що спричиняє появу помилок в оформленні документів, призводить до втрат часу та повторного оформлення. Митні брокери постійно вивчають зміни в законодавстві, тому ймовірність появи помилки малоймовірна. Митний брокер також страхує вантаж, оскільки саме він відповідає за його збереження в дорозі. Важливою частиною митного оформлення є митна декларація. Без неї є неможливим перетин вантажу будь-якого кордону. У декларації повинна бути вказана повна інформація про товар, який буде перевезений. Заповнення митних декларацій в свою чергу вимагає наявності великої кількості документів, на збір яких потрібен час. Митні брокери заощаджують цей час, надаючи всю необхідну документацію в найбільш короткий термін. Співпраця з професійними митними брокерами дозволяє розробити найбільш оптимальні рішення для кожного типу вантажу. У кожного замовника є свої особливості, пов'язані з терміновістю доставки або типом вантажу. Все це потребує розгляду в індивідуальному порядку – підбору конкретних рішень під конкретні завдання.

Можливі випадки, коли собівартість товару, купленого і ввезеного за дуже низькою ціною, настільки зростає на території України за рахунок податків, митних платежів, зборів і необхідності отримання дозвільних документів, що подальше просування товару на ринку не має ніякого практичного сенсу. Щоб цього уникнути митний брокер заздалегідь розраховує розмір майбутніх витрат з урахуванням митних платежів та інших витрат [2].

Діяльність митних брокерів контролюють та оцінюють митні органи. Однак, під час проведення аналізу інформації про діяльність митного брокера митні органи не враховують картки відмови в прийнятті митної декларації, пов'язані з рішенням митних органів про коригування митної вартості товарів, визначення коду УКТЗЕД, країни походження товару тощо.

Перспективним для використання в Україні є досвід країн Європи щодо оцінки претендента на митного брокера, яка передбачає оцінку щодо наявності у заявника кримінальної справи за шахрайство, інші злочини, які пов’язані із порушенням податкового і митного законодавства, наявність факту корупційних діянь чи крадіжок. У випадку виявлення таких фактів фізична особа позбавляється права на складання іспиту та тримання дозволу на здійснення митно-брокерської діяльності.

Отже, для забезпечення безперебійної міжнародної торгівлі важливою умовою є залучення митного брокера. Так як професійне посередництво є ключем до спрощеного і успішного ведення світової торгівлі на сьогоднішній день діяльність митного брокера є значущою як для України, так і для світової спільноти. Україні, безумовно, є що почерпнути з досвіду зарубіжних країн. Такими факторами можуть стати: сприяння митним брокерам в створенні електронного штрих-коду товару, обов’язок брокерів подавати звіт за певний період своєї діяльності, проходження спеціального навчання перед провадженням даної діяльності і головне, інтеграція з європейським законодавством для спрощення процедури митного оформлення товарів.

РОЗДІЛ 3
ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ПОСЕРЕДНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МИТНИХ БРОКЕРІВ НА РИНКУ МИТНИХ ПОСЛУГ В УКРАЇНІ

3.1.Розробка стратегії і тактики діяльності митного брокера

Діяльність митних посередників у процедурі митного оформлення товарів має суттєве значення, адже їх професійні знання допомагають суб'єктам зовнішньоекономічної діяльності своєчасно здійснювати відповідні митні формальності, а отже і прискорити зовнішньоторговельний обіг товарів. Розвинутий ринок митно-посередницьких послуг у сфері зовнішньоекономічної діяльності є передумовою ефективного господарювання суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності.

Європейська практика свідчить про існування митного посередництва в трьох формах: митні брокери вважаються єдиними уповноваженими організаціями щодо здійснення посередницької діяльності (Португалія); митні брокери здійснюють пряме представництво (Польща, Італія) або непряме представництво (Бельгія) суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності; вільний вибір осіб – митних посередників, що мають різні види функціонування і митну кваліфікацію (Німеччина, Великобританія).

Аналіз митного законодавства дозволяє систематизувати загальний перелік митних послуг, які надаються посередниками в митній справі: консультації з питань митного законодавства та зовнішньоекономічної діяльності; експертна оцінка документації, наданої для декларування товарів і транспортних засобів комерційного призначення; визначення коду товарів за УКТЗЕД; складання зовнішньоекономічних контрактів за умовами замовника; послуги декларування (заповнення декларацій, товарно-супровідних документів, складання (заповнення) специфікацій, інвойсів, інших супровідних документів); робота з товарами, що знаходяться на зберіганні під митним контролем на складі тимчасового зберігання або на митному складі (сортування, сушка, маркування, розподіл партій тощо) та надання інших робіт

та послуг, пов’язаних з реалізацію права на переміщення предметів через митний кордон держави 2[4, с. 84].

В багатьох країнах світу митне оформлення товарів і транспортних засобів комерційного призначення проводиться лише за участю митних брокерів. Деякі, особливо великі імпортери утримують штатних фахівців, які працюють виключно на дану компанію. Однак, переважно митні брокери є співробітниками приватних агентств, які діють від імені різних імпортерів і виступають професійними посередниками. В будь-якому випадку, митний брокер повинен обов’язкова мати дозвіл на здійснення митного посередництва. В Європейському Союзі існують різні концепції щодо регулювання діяльності митних брокерів, проте загалом їх методи можна поділити на 2 групи. До першої групи віднесемо Грецію, Іспанію, Італію та Португалію - держави, у яких із давніх часів доступ до посередницької діяльності є добре захищеним і визначається, що особа представник митного брокера має відповідати особливим вимогам.

Друга група характеризується менш прискіпливими вимогами до агентів із митного оформлення, відносини між митними брокерами і суб’єктами ЗЕД залишаються істотно нерегульованими. Навіть без оцінки професійної компетентності з боку митних органів, особа має можливість практикувати цю діяльність. Якщо порівняти вітчизняні вимоги до проведення діяльності митного брокера із європейськими, то Україну варто віднести до першої групи, адже українським законодавством закріплено певні вимоги до митної брокерської діяльності.

Важливість професіоналізму митного брокера вкрай важлива для всього процесу в цілому, тому потрібно відповідально віднестися до його вибору. Щоб уникнути можливих проблем потрібно переконатися, що брокерська фірма входить до державного реєстру митних брокерів і має ліцензію на право здійснення митної брокерської діяльності. При виборі посередника звертається увага на його особисті якості, наявність у нього зв’язків в бізнесі і ділових

колах. Обов’язковим є отримання інформації про митного брокера від його клієнтів, конкурентів, а також від інших партнерів і контрагентів [25, с. 193].

В цілях ефективного усунення проблем у діяльності митно-посередницьких структур – митних брокерів доцільно втілити у життя ряд заходів, направлених на удосконалення взаємин митного брокера з учасниками зовнішньоекономічної діяльності та з митними органами, а саме:

розробити систему інформування митним органом митного брокера про кількість проведених за певний період декларацій;

забезпечити пріоритетність порядку митного оформлення товарів і транспортних засобів, що декларуються і пред'являються митними брокерами;

проводити заходи щодо подолання негативного відношення окремих посадових осіб митних органів до митних брокерів.

Виконання цих заходів дозволить значно врегулювати відносини між митними брокерами та суб’єктами зовнішньоекономічної діяльності.

Однією з пропозицій є надання доступу митникам у програму «Інспектор» поза робочим часом. Це дасть можливість оперативного оформлення вантажів, враховуючи аварійні та планові відключення світла.

Митні брокери сподіваються на визначення та застосування критеріїв довіри митниці до великих імпортерів. Це передбачає здійснення митного оформлення товарів без митних оглядів проте з можливістю в будь-який момент зробити аудит з метою перевірки здійснених оформлень. Така система успішно працює на території країн ЄС, при цьому без обов`язкової вимоги отримання статусу авторизованого отримувача чи авторизованого економічного оператора. Митні брокери вважають, що дійсним спрощенням є оформлення товарів за деклараціями типу ЕА. У перспективі замість ЕА планується застосування декларації типу АА за умови оформлення декларації Т1 європейським гарантом. За відсутності декларації Т1 необхідною умовою є заїзд машини на термінал, що нівелює спрощення. Залишається актуальним питання митної вартості оформлення Т1 та отримання спрощень митними брокерами.

Митні брокери планують отримувати спрощення на застосування загальної гарантії з пільгами, щоб мати можливість продовжувати оформлювати машини без заїзду на термінал, проте потребують допомоги у заповненні заявки для Державної митної служби України. Таку допомогу та підтримку митні брокери сподіваються отримувати від профільних Асоціацій.

Серед таких нагальних заходів щодо підвищення ефективності діяльності митних брокерів можна запропонувати:

для митно-посередницьких підприємств з надання послуг з декларування та перевезення відповідних товарів, які протягом року не допустили порушень митного законодавства, активно взаємодіяли з митними органами, створити спрощені, максимально сприятливі умови для здійснення митних процедур з оформлення та перевезенню товарів, що переміщуються через митний кордон України або перебувають під митним контролем;

впровадити цифрову прозорість процесу та аналітику оформлення для митних брокерів як при експорті, так при імпорті вантажів, для цього має бути визначений порядок процедур і подальший моніторинг ефективності їх роботи;

запровадити відкриті, сучасні електронні реєстри у додатку «Дія»: компаній-митних брокерів, агентів з митного оформлення, навчальних організацій, які пропонують курси агентів з митного оформлення;

щодо реєстру осіб, уповноважених на декларування, було б доречно в ньому відображати: географію здійснення декларування, картки відмови, інформацію про перелік компаній, де працює агент з митного оформлення. У подальшому компанії-митні брокери могли б використовувати такий реєстр при виборі працівників та володіти інформацією про їх компетенції та штрафні санкції (у разі наявності);

підтвердження необхідних компетенцій митних брокерів необхідно покласти вирішити на електронні реєстри у сучасному цифровому додатку «Дія», де буде наявна вся необхідна інформація та яка буде оновлюватись у режимі реального часу.

З метою удосконалення діяльності підприємств, що забезпечують надання логістичних та митно-брокерських послуг доцільним є вивчення індивідуальних потреб кожної організації у кадровому забезпеченні, наявності ризиків при взаємодії з суб'єктами ринку транспортних послуг та моніторингу ситуації на ринку.

Отже, для забезпечення стабільної торгівлі та оперативного переміщення товарів через митницю важливою умовою є залучення митного посередника. Тому бізнесу потрібні митні брокери, як професійні посередники, адже знання митного законодавства, точного процесу подання та обробки митної документації, отримання необхідної документації, оперативна оплата митних платежів, тощо є необхідним умовами для митного оформлення без будь-яких перешкод.

ВИСНОВКИ

За результатами проведеного дослідження зроблено наступні висновки.

Митні посередники займають важливе місце в зовнішньоекономічній діяльності, використовуючи професійні навики та досконале знання митного законодавства, суттєво заощаджують час юридичних та фізичних осіб на декларування та митне оформлення товару, транспортних засобів комерційного призначення, що перетинає державний митний кордон.

Митним законодавством визначено такі види митних посередників: митний брокер, митний склад, склад тимчасового зберігання, магазин безмитної торгівлі, вільна митна зона, вантажний митний комплекс.

В роботі узагальнено погляди науковців та законодавців щодо визначення поняття митної брокерської діяльності, запропоновано визначення терміну «митна брокерська діяльність» як така, що здійснюється юридичною або фізичною особою - підприємцем, який на підставі дозволу і цивільного чи господарського договору надає послуги з митного оформлення суб'єктам ЗЕД при переміщенні товарів та транспортних засобів комерційного призначення через митний кордон України.

Розкрито переваги залучення митного брокера, досвід зарубіжних країн у діяльності митного посередника. Проведено класифікацію послуг митно-брокерської фірми, сферу їх діяльності. Окреслено основні проблеми діяльності.

Досліджено умови здійснення посередницької митної брокерської діяльності, визначені на законодавчому рівні: отримання дозволу, реєстрація, зупинення діяльності, відповідальність, контроль з боку митних органів.

Діяльність митного посередника досліджувалась на прикладі консалтингового агенства - DCH Group, що виконує посередницькі функції між імпортером/експортером вантажу і митним підрозділом. Як засвідчив проведений аналіз, в даний час в компанії склалася ситуація, коли є стійкий потік клієнтів, склався асортимент основних митно-посередницьких послуг, які

компанія пропонує своїм клієнтам, існує певний рівень попиту на послуги. Однак, не відбувається розвиток компанії, не окреслені перспективи подальшого зростання. Відтак, що консалтингове агенство - DCH Group вийшло на певне «плато» в своєму розвитку і перебуває в очікуванні подальшої стратегії. Така ситуація є природною в розвитку будь-якої компанії, не є кризовою - коли після етапу інтенсивного росту відзначається стабілізація економічних показників, відбувається відпрацювання технології надання митно-посередницьких послуг, підвищення якості, професіоналізму, використовуються напрацювання, які були досягнуті на попередніх етапах, за рахунок них в певному сенсі компанією «знімаються вершки». Однак вкрай важливо на цьому етапі не законсервуватися на досягнутому рівні і не зупинитися в своєму розвитку. Важливо глибоко оцінити існуючі можливості і ризики ситуації, що склалася, окреслити стратегічні перспективи подальшого функціонування компанії.

Проведено оцінку середовища діяльності компанії DCH Group, досліджено внутрішню звітність про надані митно-брокерські послуги, рекомендовано розглянути можливості розвитку асортименту митно-посередницьких послуг, розширення частки ринку серед операторів митних послуг, підвищення якості та гнучкості послуг, проведення активної маркетингової діяльності. Охарактеризовано основні фактори впливу на якість надання митних послуг та оцінено діяльність митно-брокерської компанії DCH Group, запропоновано шляхи підвищення ефективності.

Проведено оцінку ризиків митно-брокерської діяльності, їх розмежування та прояви. Запропоновано групування фінансових ризиків митного брокера за причинами виникнення і методам управління. З метою мінімізації ризиків запропоновано компанії отримати статус авторизованого економічного оператора, що підвищить її конкурентоспроможність та посилить довіру з боку митних органів.

Розроблено рекомендації щодо внесення змін до механізму регулювання діяльності митних брокерів шляхом введення інституту саморегулювання їх

діяльності. Підставою для ведення митної брокерської діяльності є членство підприємства в одній з саморегульованій організації митних брокерів; реєстр митних представників веде саморегульована організація і здійснює обмін інформацією митними органами України; реєстр саморегульованих організації веде Центральний орган виконавчої влади з реалізації митної політики; саморегульована організація виступає перед митною службою гарантом за виконання своїм членом фінансових зобов'язань щодо сплати митних платежів; фінансові гарантії забезпечуються фондом саморегульованої організації за рахунок внесків кожного члена організації; саморегульована організація самостійно розробляє стандарти і правила. Результатом запровадження стане значне посилення фінансових гарантій перед державою по сплаті митних платежів; покращення роботи митних брокерів, з відстоювання інтересів своїх клієнтів; уніфікується діяльність митних брокерів за єдиними правилами, стандартами, при цьому дотримання професійних правил і стандартів буде обов'язковою умовою здійснення діяльності митних представників та в цілому підвищиться якість митно-брокерських послуг, що дозволить більш ефективно задовольняти потреби суб'єктів міжнародної торгівлі. Це в свою чергу підвищить інвестиційну привабливість української економіки.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Митний кодекс України : Закон України від 13.03.2012 р. № 4495-VI : станом на 10 жовт. 2023 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2704-19 (дата звернення: 11.10.2023).

2. Про деякі питання провадження митної брокерської діяльності: Наказ Міністерства фінансів України від 27.09.2021 № 517 URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1672-21#Text

3. Голосніченко І.П. Бойко О.В. Шляхи реформування інституту митних брокерів в Україні. Юридичний науковий електронний журнал / URL: http:// www.lsej.org.ua/9_2020/29.pdf

4. Приймаченко Д.В. Щодо діяльності митних посередників у процесі реалізації митних формальностей. Форум права. 2011. № 1. URL: http://www.nbuv.gov.ua/e-journals/FP/2011-1/11pdvrmf (дата звернення 22.10.2023).

5. Мілімко Л. Правовий статус митного брокера. COPERNICUS Political and Legal Studies. Vol. 1, Issue 4 (December 2022) file:///C:/Users/User/Downloads.pdf

6. US Code. Customs brokers. 1641 (19). URL: http:// www.law.cornell.edu/uscode/text/19/1641 (дата звернення 21.10.2023).

7. Customs act, U.S.A. 1985, c.1 (2 nd Supp.) Custom s Brokers Licensing Regulations. SOR/86-1067. URL: http://laws-lois.justice.gc.ca/eng/regulations/ SOR-86 1067/20060623/P1TT3xt3.html (дата звернення 11.11.2023).

8. Berr C.J., Tremeau H., Le droit douanier communauta ire et national, Economica, 6a ed., 2004, p. 182.

9. Гребельник О.П. Митна справа: підручник. Київ: Центр учбової літератури, 2018. 472 с.

10. Шоста хвиля щорічного опитування українських експортерів та імпортерів. Дослідження проведено Інститутом економічних досліджень та політичних консультацій в рамках реалізації проєкту Підтримка Громадської

Ініціативи «За чесну та прозору митницю» за фінансової підтримки Європейського Союзу, МФ «Відродження» та Atlas Network. 2021. URL: file:///C:/Users/pc/Downloads/FTC_2021_Topic4_shortreport_%D1%83%D0%BA%D1%80.pdf.

11. Офіційний сайт Державної митної служби України URL: https://customs.gov.ua/

12. Федотов О., Назарко А.. Новації у сфері митної справи: теоретико-правовий аспект. Наукові інновації та передові технології 6 (8) (2022). Журнал «Науки инноваций и передові технології» № 6 (8). 2022.

13. Біленець, Д. А., Возняковська К. А. Статус митних брокерів в українському бізнесі. Аналітично-порівняльне правознавство 1 (2023): 224-228.

14. Види економічної діяльності КВЕД URL:https://opendatabot.ua/c/kved

15. Коропкова О.М. Організаційно-економічні основи регулювання митної брокерской діяльнсоті: дис. канд. екон. наук спец. 08.0.03. Одеський нац.морський університет. 2018, 214 с.

16. Господарський кодекс України: Закон України від 16 січня 2003 року № 436-IV станом на № 3272-IX від 27.07.2023. URL:https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text

17. Міжнародна конвенція про спрощення і гармонізацію митних процедур від 18.05.1973. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_643

18. Офіційний сайт компанії DCH Group. URL: https://dch.ua/

19. Ємченко І.В. Чинники мінімізації ризиків у митній брокерській діяльності. Товарознавчий вісник. 2021. випуск 14. С.113-116.

20. Запорожець О.Ф. Шляхи підвищення якості митних послуг. Інноваційна економіка №3-4. 2018. URL:https://core.ac.uk/download/pdf/333813645.pdf

21. Коробкова О.М. Формування ефективного механізму регулювання митної брокерської діяльності. Економіка та держава. 2016. №2. С. 86.

22. World Bank. 2021. Doing Business: Understanding Regulation for Small and Medium-Size Enterprises. Washington, DC / World Bank Group. URL:http://lpi.worldbank.org/

23. Connecting to Compete 2023. Trade Logistics in an Uncertain Global Economy. The Logistics Performance Index and Its Indicators URL: https://lpi.worldbank.org/sites/default/files/2023-04/LPI_2023_report.pdf

24. Сідляр В. В., Бутенко В. О. Діяльність митних брокерів в період воєнного стану. Актуальні питання фінансової теорії та практики. Збірник матеріалів Дев'ятої заочно-дистанційної наукової конференції студентів і молодих вчених, м. Тернопіль, ЗУНУ, 10 квітня 2022 р. Ч. 2.

25. Петрушко С. В., Павлюченко Ю. М. Умови здійснення діяльності митним брокером: порівняльно-правовий аспект. Вісник студентського наукового товариства Донецького національного університету ім. В. Стуса. 2020. № 12. С. 190-195.

26. Біленець, Д. А., and К. А. Возняковська. Статус митних брокерів в українському бізнесі. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 1. (2023). С. 224-228.

27. Лебідь Є., Лужанська Н. Управління діяльністю логістичних та митно-брокерських підприємств. Сучасна наука та освіта: стан, проблеми, перспективи. ІІІ Міжнародна науково-практична конференція м. Полтава, 20-21 березня 2023 року.

28. Матвєєв В.В., Овчинникова О.В. Роль логістичних сервісів в організації торгівлі. Роль логістичних сервісів в організації торгівлі// Економіка і право. 2019. Т. 29, вип. 1

29. Бутенко В. Прагматизм діяльності митних брокерів на ринку митних послуг в Україні. Diss. 2022. http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/.pdf

30. Бондаренко Є. Ефективність митного посередництва в умовах активізації зовнішньої торгівлі. Восьма Всеукраїнські наукові читання пам'яті С. І. Юрія: збірник наукових праць м. Тернопіль, 15 листопада 2022 року. http://dspace.wunu.edu.ua/ 84.pdf